

LIETUVISKAS SAVAITRAŠTIS
Išleina kiekvieną ketvirtadienį Clevelande
Leidžia
Ohio Lithuanian Publishing Co.
6820 Superior Ave. Cleveland 3, Ohio
Redaktorius
Vincas Rastenis
Kaina metams, užsimokant iš anksto:
Jungtinėse Valstybėse \$3.00
Kanadoje \$4.00 Kitur \$4.50
Užsisakyti galima kiekvieną metų, nereikia
laukti metų, pusmečio ar mėnesio pradžios.

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

The only Lithuanian Newspaper published in Ohio reaching a very large majority of the 100,000 Lithuanians in the State and in Cleveland.

No. 47

Kaina 6c.

CLEVELAND, OHIO

November — Lapkričio mėn. 23 d., 1949 m.

(34-ti metai :: 34th year)

MŪSŲ VISUOMENĖJE

Paroda persitvarko

Kaip jau pranešta, Lietuvių Dailės Paroda New York'e praeita iki 1950 metų sausio 1 d. Kadangi New Hall of Science gruodžio mėnesį skiria jaunimui ir Kalėdoms, tai ir Dailės Paroda persitvarkys taip, kad galėtų pavaizduoti lietuviškų kalėdinių švenčių dvasią. Todėl paroda nuo lapkričio 28 d. iki gruodžio 1 d. turės persitvarkymo laikotarpį.

Parodos bilietų laimėjimas bus įvykdytas parodos uždarymo dieną. Dalyvauti laimėjime nereikia, kad bilieto turėtojas būtų parodą aplankęs. Kiekvienas nupirkęs už 50 centų parodos bilietą dalyvauja laimėjime.

Dabar, kai Lietuvių Dailės Paroda pirmąjį ir pagrindinį savo uždavinį yra užbaigusi, visų geros valios lietuvių patį rimtoji pareiga yra prisidėti prie antrinių parodos uždavinių. Tuo tikslu reikia, kad ir tolimiausiose kolonijose lietuviai paremtų parodą, pirkdami ir platindami jos bilietus. Kiekvienas bilietas tiesia kelią parodai į kitas lietuvių kolonijas.

Parodos lankymas iki šiol buvo tikrai džiuginantis. Lietuvių visuomenės parama ir atskirų asmenų globa parodai yra didelis paskatinimas tolimesniam lietuvių kultūros garsinimui Amerikoje.

Visi bilietų platintojai prašomi pagrindinį bilietų platiniimą užbaigti iki gruodžio 27 d. Bilietų šaknelės ir bilietus reikia grąžinti šiuo adresu: Lithuanian Art Festival, New York Hall of Science, Broadway at 44th St., New York City.

Baltimorės pikietas

Didelio susidomėjimo sukėlė Baltimorės naujakurių ryžtingumas. Ten turėjo būti komunistų susirinkimas ir jame turėjo kalbėti Bimba. Prie susirinkimo vietos suėjo keliolika dešimčių vyrų ir moterų, daugiausiai naujakurių, ir sustojo prie durų su plakatais, siunčiančiais Bimbą ir komunistus, kur jiems priklauso... Susirinkimas neįvyko ir pats Bimba nepasirodė... Amerikiečių spaudoje šis įvykis buvo plačiai paminėtas.

St. Lozoraitis lankėsi Waterbury

Lapkričio 19 d. Waterburio DAILES PARODAI remti komitetas ir ALT Sąjungos skyrius Eltos viešbuty, Waterbury, surengė priėmimą ministrui St. Lozoraičiui. Plačiau apie tai bus kitame numeryje.

DIRVA ketvirtadieniais

Pasisekus susitarti su spausuve ir skelbimų agentūromis, DIRVA nuo šiol bus leidžiama vieną dieną anksčiau, ketvirtadienio data. Šią savaitę dėl Padėkų Dienos ji išsuničiama dar vieną dieną anksčiau. Todėl ne visos atsiųstos žinios galėjo į šį numerį patekti.

Kongreso pareiškimai

Kaip jau minėjome, Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas New York'e pirmąjį eilę buvo manifestacija. Tai buvo mūsų bendro nusistatymo, bendros valios pareiškimas.

Manifestacijose nesvarstomi ir nesprenžiami praktiškojo veikimo reikalai. Tam yra sudaryta Amerikos Lietuvių Taryba, kurios uždavinys yra apsvaistinti visus sumanymus ir paskelbti nurodymus, kada ir kas reikėtų praktiškai veikti.

Todėl ir šio kongreso nutarimai nebuvo skirti mums paties vykdyti, bet tai buvo pirmoji eilė atsikreipti į tam tikras institucijas, kurioms mes nuolat be atvangos turime priminti Lietuvos reikalą.

Tų atsikreipimų negalima atspausdinti ištais, nes jų daug. Pagaliau jie ir paskirti įstai-goms bei politikos žmonėms. Kongrese buvo numatyta, kad tie atsikreipimai bus išspausdinti atskiroje knygelėje, kuri galės būti siunčiama visiems asmenims, kuriuos svarbu supažindinti su tuo, ką Lietuvių Kongresas pareiškė.

Mums įdomu tik žinoti kam ir apie ką kongresas kalbėjo. Tad čia ir skelbiame tik tų kongreso pareiškimų sąrašą, su trumpu jų turinio apibūdinimu.

1. Prezidentui Trumanui — telegrama, padėka už sveikinimą ir Lietuvos laisvei palankią politiką.

2. Popiežiui per Vatikano Nuncių — sveikinimas ir padėka už Lietuvos reikalų užtarimą.

3. Amerikos Ukrainiečių Kongresui — sveikinimas ir pareiškimas, kad lietuviai nuosirdžiai remia Ukrainos laisvės siekimą.

4. Pagrindinė deklaracija — Amerikos ir tarptautinėms politinėms institucijoms bei tarptautinėje politikoje įtakos turintiems asmenims, pirmoje eilėje Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentui, Valstybės Sekretoriui ir JAV Kongreso nariams. To pareiškimo išvadoje siūloma, kad Jungtinės Valstybės:

a. visiškai atšauktų Senato nepatvirtintus ir Sovietų vyriausybės daugeliu atvejų sulaužytus Teherano, Jaltos ir Potsdamo susitarimus.

b. iš naujo pareiškė savo nusistatymą atsteigti taiką Atlanto Chartos principais,

c. verstų ir sovietus laikytis sutarčių, jų pasirašytų 1920-38 metų laikotarpyje su Lietuva, Latvija, Estija bei Lenkija, ir reikalautų atitraukti savo kariuomenę bei policiją iš tų kraštų.

d. atkreiptų dėmesį į pavojaus taiką dėl vykstančių nuolatinių kovų pirmą paminėtuose sovietų užimtuose kraštuose bei Ukrainoje ir panaudoti atitinkamas Jungtinių Tautų Organizacijos Chartoje numatytas priemones.

e. dar kartą pareiškė savo politiką dėl Sovietų Sąjungos veiksmų, kurią yra pareiškusi 1940 metų liepos 23 dieną, ir šauktųsi Jungtinių Tautų Organizacijos pagalbos sustabdyti Pabaltijo kraštuose ir kitur Sovietų Sąjungos vyriausybės vykdomą tautų žudymą.

5. Jungtinių Amerikos Valstybių Senatui — raginimas, kad jis patvirtintų Genocido Konvenciją, tai yra, tarptautinį susitarimą, kuriuo uždraudžiamas tautų žudymas.

6. Jungtinių Amerikos Valstybių Kongreso nariams — nurodymai, kokie yra svarbiausi trūkumai Tremtinių Imigracijos Įstatyme ir prašymai įstatymą papildant bei pakeičiant tuos trūkumus pašalinti.

7. Valstybių delegacijoms, Jungtinių Tautų Organizacijoje ir toje organizacijoje dalyvaujančių valstybių vyriausybėms bei diplomatinėms atstovybėms — Jungtinių Tautų Organizacijos darbo įvertinimas ir trūkumų nurodymas, raginant siekti, kad būtų panaikinta veto sistema, neleidžianti JTO siekti svarbiausiųjų jos tikslų, ir kad kiekvienai nuskriaustai tautai būtų sudaryta galimybė kreiptis su skundu į šią organizaciją taip pat ir tais atvejais, kada ji dėl pavartoto smurto negali turėti savo vyriausybės, arba yra reprezentuojama kaip tik pačių smurtininkų.

8. Jungtinių Amerikos Valstybių valdžios organams — nurodymas, kokią didelę reikšmę turi "Voice of America" radijo pranešimai sovietų pavergtoms tautomis ir prašymas, kad tie pranešimai būtų duodami taip pat lietuvių, latvių ir estų kalbomis.

9. Amerikos Lietuvių Tarybai — paskatinimas dar artimiau bendradarbiauti su organizuotais amerikiečiais, kilusiais iš kraštų, atsidūrusių anapus geležinės uždangos, tai yra su Amerikos latvių, estų, lenkų, ukrainiečių, slovakų, čekų, vengrų, rumunų, bulgarų, jugoslavų ir albanų organizacijomis, kovojančiomis už savo tėvynių išgelbėjimą iš komunistinio jungo.

10. Kovotojams Tėvynėje — sveikinimas ir pagarbos pareiškimas per Vyriausįjį Lietuvos Išlaisvinimo Komitetą.

11. Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentui, Vyriausybei ir Kongresui — siūlymas atšaukti pažadą remti sovietų siekimą prisijungti Rytprūsių dalį ir tą sritį laikyti Lietuvos dalimi, o iš to krašto kilusius lietuvius, esančius šiaurės geležinės uždangos, klasifikuoti ne kaip Vokietijos piliečius, bet kaip tremtinius bei politinius pabėgėlius.

12. Tremtinių Imigracijos bei Įkurdinimo Agentūroms — padėka už suteiktą didelę pagalbą lietuvių tremtinių imigracijai ir Ameriką.

13. Valstybės Departamentui, Amerikos laikraščių redaktoriams, mokyklinių vadovėlių bei (Perkelta į 4-tą pusl.)

ŠEŠIOS DIENOS pasaulio politikoje

LAPKRIČIO 16.

Trys didžiosios valstybės susitarė sulėtinti ar gal ir visai sustabdyti didžiųjų Vokietijos fabrių išvežimą karo nuostolių atlyginimo sąskaiton.

Svarstomas klausimas, ar nereikėtų leisti Vokietijai turėti apriboto didumo kariuomenę...

USA vyriausybė atsisakė pripažinti sovietų sudarytą Dūnojaus Komisiją, kuri yra sukurta Rumunijoje, kadangi tos komisijos tikslas esąs sudaryti sovietams monopolines teises Dūnojaus naudojime prekybos reikalams.

Italijoje priimtas įstatymas, kuriuo numatoma žemės reforma pietinėse Italijos dalyse.

Kinijos komunistinė vyriausybė reikalauja, kad Jungtinių Tautų Organizacijoje būtų atimta teisė kalbėti Kinijos vardu senosios vyriausybės delegacijai.

LAPKRIČIO 17.

Valstybės Departamentas pareiškė protestą prieš Kinijos nacionalistų vyriausybės pasiūlymą su Amerikos prekinio laivo. Tas laivas pasitraukė iš Sanchajaus ir kiniečiai jį apšaudė.

Ta pačia proga Achesonas pareiškė, kad Valstybės Departamentas nei negalvoja apie komunistinės vyriausybės Kinijoje pripažinimą, kol... tie nepaleis areštuoto Amerikos konsulo.

Europos politikai ne visai patenkinti Achesono apsilankymu Vokietijoje ir, jų nuomone, per

dideliu draugiškumu vokiečiams.

LAPKRIČIO 18.

Albanijos ministeris pirminkas Hoxha išskrido į Maskvą prašyti pagalbos kovai su betvarke šalyje.

Irano šachas pareiškė, kad Iranas tikrai prašys prezidentą Trumaną ekonominės ir karinės pagalbos. Jis paminėjo, kad Irano santykiai su sovietais pastutiniu laiku truputį pagerėjo.

LAPKRIČIO 19.

Užsieniečiai stebėtojai Kinijoje praneša, kad komunistų užimtuose miestuose, Peipinge ir Tientsine, esą po keletą šimtų rusų "patarėjų".

Derybose tarp keturių didžiųjų dėl taikos sutarties su Austrija paskutiniu laiku esą pastebima kiek pažangos.

Prahoje vėl esą suimti 55 asmenys, kaltinami, kaip "šnipai ir šmokslininkai nuversti valdžią".

LAPKRIČIO 20.

Amerikos Legionas siūlo naudoti karinę jėgą atimti iš komunistų areštuotam Amerikos konsului. Legijonieriai siūlo pareikalauti per aiškiai nustatytą trumpą laiką konsulą paleisti, o jeigu komunistai to nepadarytų, tai pasiūsti Amerikos kariuomenę į Kiniją ir jėga konsulą išvaduoti.

Lenkijoje suimti du Prancūzijos diplomatinės pasiuntinybės nariai. Vienas iš jų turėjo atskristi lenkų lėktuvu į Paryžių. Vieta buvo užsakyta, bilietas paimtas, lėktuvas į Paryžių atskrido, bet to diplomato jame nebuvo. Prancūzai sulaukė lenkų lėktuvą su jo įgula ir kaltina, kaip įtariamus nužudžius tą diplomata. Bet manoma, kad jis yra suimtas Varšuvoje. Prancūzai pareiškė, kad nepaleis lakūnų ir negrąžins lėktuvo, kol neteisėtai areštuotieji nebus paleisti ar bent nebus įsitikinta, kad lėktuvo įgula tikrai nėra vieno iš tų diplomatų nužudžiūsi. Svarbiausia, kad ir Varšuvos radijas praneša, jog tik vienas iš prancūzų diplomatų esąs suimtas už šnipinėjimą.

Jungtinių tautų organizacijos priimta rezolucija dėl tarptautinės ginklavimosi kontrolės. Atominų ginklų ji neapima. Rezolucijai buvo priešingi sovietai ir jų bloko delegatai.

LAPKRIČIO 21.

Vengrijoje dingo be žinios Amerikos pilietis, tarptautinės telefono ir telegrafo bendrovės atstovas. Manoma, kad jis yra suimtas politinės policijos.

Vašingtone svarstoma, ką toliau daryti kiniečių komunistų areštuoto Amerikos konsulo reikalu. Manoma, kad gal bus įteiktas skundas Jungtinių Tautų Organizacijai.

ŠIOJE ŠALYJE

ANGLIES STREIKAS, nors laikinai ir sustabdytas, ištikrųjų dar nėra pasibaigęs. Angliakasiai yra grįžę į darbą tik iki šio mėnesio pabaigos. Jei iki to laiko nebūtų susitarta dėl sąlygų, darbas vėl sustos. Numatoma, kad artimiausiu laiku prezidentas paskirs "faktų tyrimo" komisiją, panašiai, kaip buvo plieno streike, kuri bandys išaiškinti abiem pusėms priimtina išeitį. Be to, prezidentas pagaliau pasakė, kad, jeigu kitaip nebus galima streiko baigti, tai jis dar kartą pasinaudosias Taft-Hartley įstatymo jam duodomis teisėmis. Bet tai bus paskutinė priemonė, nes paties prezidento politinėje programoje buvo numatyta šį įstatymą panaikinti. Jei jis vis dėlto tuo įstatymu pasinaudotų, tai parodytų, kad jis yra reikalingas, kad be jo negalima išsiversti... O tokie streikai, kaip anglies, liečia ne vien tik tos šakos darbininkų reikalus, bet blogai atsiliepia ir visos šalies gyvenime.

ALUMINIUS BENDROVĖ susitarė su AFL darbininkais dėl pensijų ir apdraudos. Tas susitarimas paliečia apie 10,000 tos bendrovės darbininkų. Bet CIO, kurioje yra apie 16,000 tos pačios bendrovės darbininkų, nesutinka su tomis pačiomis sąlygomis ir tęsia streiką.

VICEPREZIDENTAS BARKLEY, 73 metų amžiaus, apie kurio dažnas kelionės lėktuvu į St. Louis pas tūlą našlę Mrs. Carleton buvo daug rašoma dar šį pavasarį, šiomis dienomis tą našlę vedė.

DVI POLITINĖS REIKŠMĖS BYLOS vėl neseniai prasidėjo New York'e. Viena iš jų prieš Alger Hiss, kuris kaltinamas, kad būdamas aukštu Valstybės Departamento valdininku, perdavinėjo komunistų šnipams svarbius slaptus dokumentus. Pirmą kartą jo byla sprendžiant nebuvo prieita prie jokio sprendimo, kadangi prisiekusi eji sprendėjai nevienodai balsavo: 8 už tai, kad kaltas, 4 — kad nekalts. Todėl byla dabar atnaujinta. Prisiekusiųjų sprendimų kolektyvas sudarytas iš aštuonių moterų ir keturių vyrų.

Kitoj byloj yra kaltinama buvusi Teisingumo Departamento valdininkė Judita Coplon ir Sovietų delegacijos Jungtinių Tautų organizacijoje pareigūnas Gubičev. Coplon dėl atskirų kaltinimų jau yra nuteista. Dabar ji bus teisama už kesinimąsi perduoti slaptus dokumentus Gubičevui. Gubičevas atsisakė teisme aiškintis, sakydamas, kad Amerikos teismas negalys jo teisti.

VISIEMS B-29 LĖKTUVAMS įsakyta nepakilti nuo žemės, kol nebus patikrinti ir "sumoderninti" jų motorai. Per tris dienas nukrito net keturi tokie lėktuvai ir juose žuvo 43 žmonės. Tik maža dalis išsigelbėjo. Paskutinis lėktuvas krito į jūrą ties Bermudo salomis. Kanados karinis laivas išgelbėjo 18 žmonių, išplūduriausių tris paras.

IŠ VISUOTINIO AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO

New Yorko Valstybės Gubernatorius THOMAS E. DEWEY, Garbės Atstovas Amerikos Lietuvių Kongrese, už Prezidiumo stalo.

Iš kairės į dešinę: Kongreso vicepirm. Petras Pivaronas, pirmininkas Leonardas Šimutis, Mandatų Komisijos narė Aldona Valaitytė, Garbės Atstovas Dewey, Lydijs Dirkenė, Kongreso sekretorius Dr. Pijus Grigaitis, BALFO pirm. kun. Dr. Juozas B. Končius, Kongreso vicepirm. adv. Antanas A. Olis ir ižd. Mikas Vaidyla.

10,000 mylių kelionė

Rašo
J. V. VALICKAS

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Oaxacos turguje

Pakeliui į Guatemalą, po ištisos dienos kelionės vėl per aukštus kalnus, patekau į Oaxaca miestą.

Buvo jau vakaras, todėl pasiekęs didžiųjų gatvių sankryžą, kreipiausi į policininką, klausdamas, kur būtų geriausia apsistoti. Iš karto buvau nustebintas, kad kažin kur, kitą pusę Meksikos, įvažiuojant į miestą pirmas sutiktas policininkas puikiai kalba angliškai. Jo nurodytame viešbutyje irgi daugelis tarnautojų gan gerai kalbėjo angliškai. Ir dar daugiau: kaip ir didžiuosiuose miestuose, jie pasirodė puikūs savo miesto ir apylinkių žinovai, sugebą įdomiai papasakoti apie istorines vietas, rekomenduoti, ką verta čia pamatyti, žodžiu sakant, jie primena kokio nors muziejaus vadovus.

Suprantama, kodėl taip yra. Meksika daug turi iš keliauninkų, tad ir stengiasi jiems kuo geriausiai patarnauti. Pas mus tai gana sunku rasti viešbučio tarnautoją, kuris mokėtų nors vieną svetimą kalbą, apie policininkus gatvėse tai ir kalbėti nėra ko...

Palyginus Meksikos ir mūsų viešbučių tarnautojus, nori — nenori, turi pripažinti, kad meksikiečiai mūsų šalis yra toli pralenkę. Mūsų šalis, matomai, yra tokios nuomonės, kad jiems tobulintis nėra reikalo...

Oaxacoje naktys vėsi, o dienos gana karštos, todėl mieste gyvenimas iš ryto prasidėjęs labai anksti, dar saulei neužtekėjus.

Gatvėse prasidėjusio judėjimo pažadintas, irgi anksti atsikėliau, pasiryžęs apsidairyti.

Išėjęs į gatvę, pamaniau daugelį indėnų, žygiuojančių su gan sunkiais ryšuliais vis ta pačia kryptimi. Jie traukė su prekėmis į turgų.

Tų indėnų buvo kelių tipų. Vieni buvo laibi, aukšti, kiti smulkūs sudėjimo, treti kresni, apvalūs veidais. Kaip paskui sužinojau, tie laibi aukštieji buvo Zatopec giminės indėnai; Mažiukai — Aztec giminės, o kresnieji, apvalūs, bet išdžiūvusiais veidais — Mixtec. O tie apskritaveidžiai, kurie riebius — tai jau su ispaniško kraujo priemaiša.

Kai kurie iš tų indėnų buvo apsiavę namų darbo sandalais, bet daugumas buvo basi. Apsivilkę jie taip pat buvo namų darbo drabužiais, labai margaspalviais, matomai, tokiais, kokiais jų tėvai ir protėviai dėvėdavo. Išvargę jų veidai ir sudulkę drabužiai aiškiai liudijo, kad jie atkeliavo iš gana toli, į turgų, parduoti savo darbo ir ūkio gaminių.

Su tomis tyliomis indėnų kolonoms, nuslinkau ir aš į turgų. Perėjęs per turgų skersai ir išilgai, labai greit įsitikinau, kad šitokio turgaus dar nebuvau matęs.

Visų pirma tai tas, kad, čia buvo tikrai neregėta daugybė ir įvairumas indėnų drabužių, kepurų ir kitokių rankų darbo gaminių. Ypač drabužiai, dėl sa-

vo ypatingo spalvotumo, išsiuvinėjimų įvairumo Amerikoje tikrai sukeltų daug susidomėjimo. Kai arčiau įsižiūrėjau, pastebėjau, kad tie išsiuvinėjimai, odos dirbinių ir kitų išpuošų gaminių papuošimo raštai yra tie patys, kokius teko matyti ir Meksikos piramidėse. Kūltūra, sukurta prieš tūkstančius metų, tebėra palaikoma tų neraštingų, bet savo protėvių papročius ir tradicijas branginančių žmonių...

Viskas, ką jie buvo atnešę į turgų, buvo padaryta ar išauginta (pavyzdžiui, daržovės) kuo puikliausiai, su tikra meile ir nuostabių sugebėjimų. Jų gaminiai buvo geriausi liudytojai tų bemokslų žmonių aukšto kultūringumo. Gal tai ir keistai skamba, bet tų žmonių negali nelaikyti labai kultūringais, nors retas kuris iš jų moka bent kiek rašyti. Rašto mokslas, pasirodo, nėra vienintelis kultūringumo šaltinis...

O štai ir antras dalykas, kuris dar labiau patvirtina tuos mano samprotavimus.

Nors turgus buvo begalo didelis, pardavėjų ir pirkėjų nesuskaitoma daugybė, turguje vyraavo nuostabi tylą. Atrodė, lyg tai būtų kokio maldos ir susimastymo vieta, bet ne turgus.

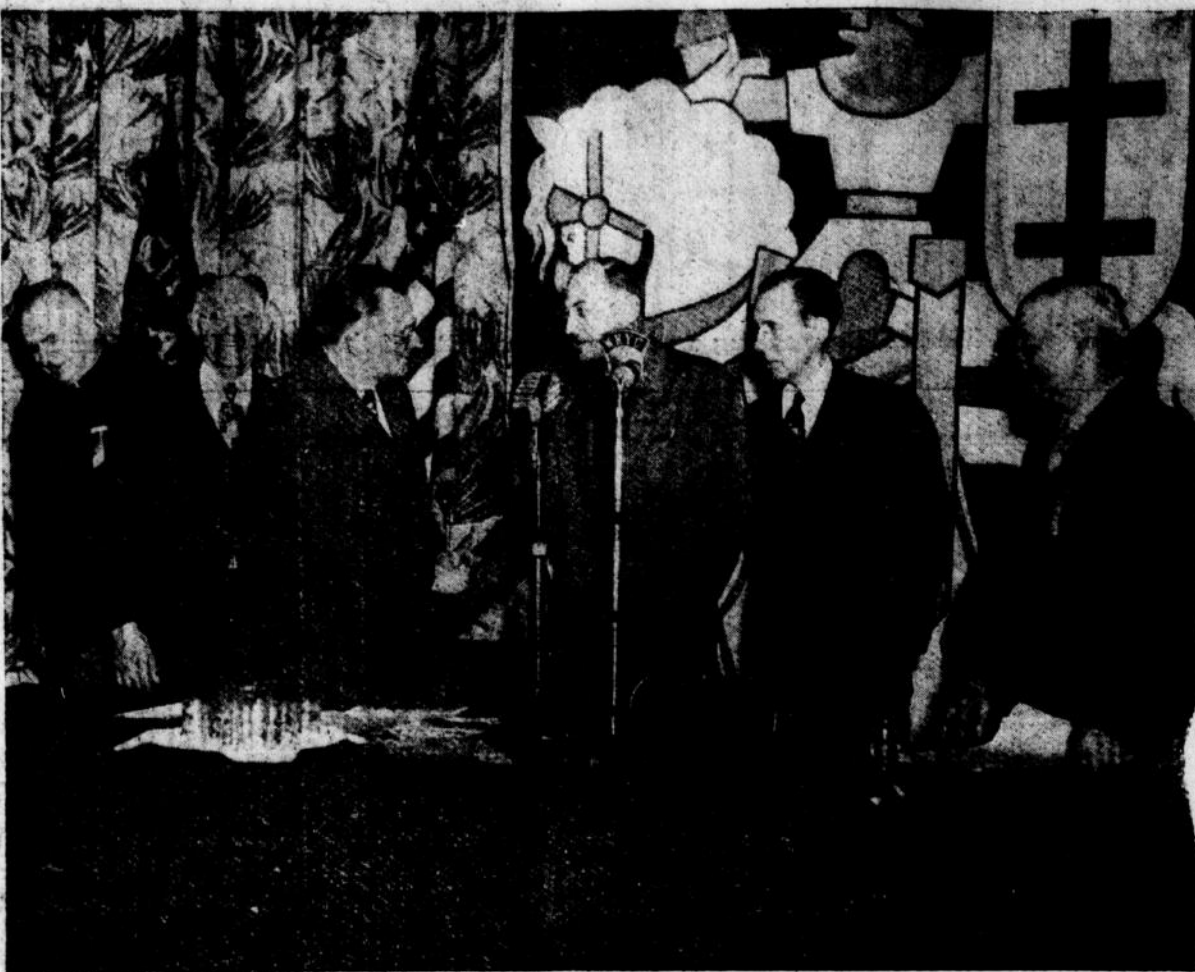
Iš šalies su pasigėrėjimu stebėjau tuos indėnus, ramiai sau sėdinčius prie savo prekių ir laukiančius pirkėjų. Jokio šūkavimo, jokio prekių gyrimo, jokio už rankovių tampymo. Matomai, jie prisilaiko ir Lietuvių žinomos patarlės, anot kurios, gera prekė pati save giria...

Tik maišyto su ispanais kraujo indėnai ir čia kartais tą tylą pertraukdavo. Jau ir jie yra užkrėsti ispanams, o taip pat žydams, arabams ir kitiems rytiečiams būdingu temperamentu. O juk tie negali nei pirkti nei parduoti be liežuvių malimo, rankomis mosikavimo, krūtinės mušimosi, "bažijimosi" ir net žengnojimosi...

Suaugusieji, susitikę vaiką ar paauglį jaunui, savotiškai jį sveikina — laimina: arba pervežuoja jį virš galvos, arba padaro nykščiu kryžiaus ženklą, sutikto vaiko kaktoje. Tai yra savotiškas apsišveikimas susirūpinimo jaunuosios kartos gerove, jai gero linkėjimas, žinoma, kitas klausimas, ar tas susirūpinimas jaunuolių išsilaikėjimu, tikamu pasirengimu gyvenimui, ir nesibaigia tik tais kryžiaus ženklais...

Susidūriau čia ir su savotiška vergiškumo liekana. Buvo taip. Vienoje turgaus vietoje pamaniau apie 20 tartilių kepėjų. Sudėjus pavėso, pasijutė, kaip jie kepa. Netoli nuo vienos kepėjos sėdėjo moteriškė, kojos po savim suračiusi. Prie jos trejetas vaikų, kokių 3, 5 ir 7 metų. Tie vaikai savotiškais gailiais balseliais unksė ir jau beveik blivė, tiesdami rankutes į tartiles. Matomai buvo alkani. Bet kepėja dėl to nei kiek nesijaudino ir visai nekreipė į juos dėmesio. O motina, matomai, neturėjo centavų... Ji ramino vaikus, bet negalėjo jų įtikinti, kad tylėtų.

IŠ VISUOTINIO AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO

New Yorko Miesto Majoro Pavaduotojas JOHN J. BENNETT, baigęs kalbėti, sveikinasi su Kongreso Prezidiumu.

Iš kairės į dešinę: kun. Kostas Vasys, Petras Pivaronas, Kongreso pirm. Leonardas Šimutis, Bennett, adv. Antanas A. Olis ir sekr Dr. Pijus Grigaitis.

Pagaילו man tų vaikučių. Priėjau prie kepėjos ir užsakiau iškepti jiems tartilių.

Mane net nupurtė, kai pamaniau, kai kepėja, tokiems vaikams, uždėjusi ant tartilių kiek daržovių, užpylė pačių pikčiausių pipirų padažu ir dar tų pačių pipirų košelės užtepe! Pas mus tai tokius dalykus kartais daro tik tada, jei nori vaiką nuo kokio dalyko atgrasyti. Pavyzdžiui, jei mažas vaikas užsima už cigaretės rūkyti, tai motinos, nemokėdamos kitaip vaiką nuo tokio noro atkalbinti, duoda pabandyti paimti cigaretę ir lūpas, bet prieš tai patepa ją stipria muštarda. Dažnai po to vaikas į cigaretę nei žiūrėti nenori, kitas net ir suaugęs nepradeda rūkyti...

Taigi ir čia pagalvojau, kad gal nori tuos vaikus atpratinti nuo tartilių. Bet kad matytumėt, kaip tie vaikai tą "ugnies valgį" kirtė! Rodė, net ausys jiems linkėjo! O kad susirauktų dėl aštrumo — nei mažiausio ženklo! Taip jau iš mažens įsikoję žmonės pripranta aštrius valgius valgyti.

Kai sumokėjau kepėjai už tartilę, motina šoko dėkoti. Bet kaip! Puolė bučiuoti ne tik rankas, bet net ir batus... Turiu prisipažinti, kad pasidarė baisiai nesmagu. Visi tie tylūs indėnai, kurie taip santūriai laikėsi turguje, sudarė įspūdį, kad tai yra savotiškai išdidūs, savo vertę jaučiantieji žmonės. Žinojau, kad beveik visi jie yra bemoksliai, daugumas nei rašyti, nei skaityti nemoka, bet visi jie atrodė pilni saikingos savivertės ir net inteligentiški. Nusistojau, atrodė, čia visiškai svertimas dalykas: kiekvieno veido išraiška rodė, kad tie žmonės jaučiasi bent jau kiekvienas sau bajoras... Ir štai dabar toks vergiškas nusizeminimas už kelis tartilių... Žinoma, skurdas visur veda paskui save arba vergišką nusizeminimą, arba maištą. Kol prieina prie maišto, tol nusizeminimas ilgai esti skurdo palydovas...

Dar vieną kartą prisipirkęs visokių meksikietišku smulkmenų, grįžau viešbutin, kaip koks "galanterininkas", pilnas maišeliais visokių prekių, ir pilna galva minčių apie žmones, kurie jas pagamina...

(Bus daugiau)

LIETUVIO atstovas Amerikoje — St. Nasvytis, 4579 W. 157th St., Cleveland, Ohio. Prenumerata mėnesiui 50c.

DETROIT, MICH.

KLaidos Atitaisyimas

Pereitame DIRVOS numeryje mano korespondencijoje apie radijo choro koncertą įsibrovė klaida. Sojo partijas ištraukė iš operos "Faustas", C. Sasnauskas. "Karvelėli mėlynasis" dainavo Jonas Valiukas, o "Baltos Gėlės", J. Švedo — Kazys Stasaitis.

Abu šie solistai tas pačias solo partijas dainavo pereiną šeštadienį, lapkričio 19 d., per radiją, su vyrų chorą. Šis choras dainavo penkis dainas ir jos per radiją labai gražiai skambėjo. Dabar mūsų choras pasidarė populiarius ir jau gauna įvairių kvietimų koncertuoti.

WORLD'S MARKET

Pereitą penktadienį World's Markete irgi dainavo B. Budriūno vedamas radijo choras. Dainininkams buvo labai sunku dainuoti, nes programos metu buvo atdaros parodos būdelės ir žmonės ne visi klausė koncerto. Dalis jų vaikščiojo ir stebėjo dirbinius ir, kaip paprastai, kalbėjosi. Mūgė lieka mūgė.

Lietuvių būdelė darė gerą įspūdį. Buvo išstatyti net keturi tautiški kostiumai, daug medžio drožinių, gintarų, lėlių ir kitokių meno dalykų. Tik vieni lietuviai buvo parengę Kalėdų Eglutę. Ji buvo papuošta šiaudiniais ir paukšteliais. Čia tautiškininko J. Daužvardienės iš Chicago. Kai Moterų Klubas buvo kviečiamas puošti Kalėdų Eglutę, rengėjos jau buvo mažiūsios "Marians" žurnale J. Daužvardienės paveikslą prie Kaėdų Eglutės, tad ir prašė padėti parengti tokią eglutę.

IKURDINIMO KOMITETO

Lapkričio 19 d., dr. Sims namuose buvo surengta tremtinių įkurdinimo reikalams promogėlė. Ji buvo smagi ir pelninga. Dalyvavo apie 70 žmonių. Vyresnieji pakartavo, jaunieji laukė, šoko ir grojo padalnavo, nes po radijo programos čia susirinko beveik visos vyrų choras.

Dovanoms buvo suauko ta daug dalykų. Aukos rinko dr. E. Gurskaitė (ir pati nemažai aukų), Kulbokienė ir įkurdinimo Komiteto pirmininkas Tomas Dambraskas. Mūsų biznierių atjautė tremtinių kvietimo reikalą ir buvo dosnūs. Už tat ir toks mažas vakarėlis davė pilno, kaip didelė promoga: virš pusantro šimto. Šis komitetas yra

gavęs 150-čiai šeimų nevardinių sutarčių. Tos šeimos pradės atvykti ir jos reikės surasti darbą bei pastogę. Aišku, ši suma yra labai maža prieš numatomas išlaidas. Bet pradžia yra, o vėliau lietuviai ir vėl mokės padėti. Šią promogėlę surengė specialioji komisija: Petronėlė Medonienė, Bessie Keblaitienė ir P. Kašėlonienė, kitoms moterims talinkinkaujant.

TAUTINIS SĄJUNGOS 4 SK. METINIS SUSIRINKIMAS

Sekmadienį, lapkričio 20 d., šv. Antano parapijos mokyklos patalpose įvyko didelis Tautinės Sąjungos susirinkimas. Čia padaryta keletas pranešimų. H. Raubienė pranešė, kad Dailės Parodos New York'e bilietų išplatinta už 100 dol.

M. Sims, apygardos pirmininkė, pranešė Centro valdybos pagėdavimus ir papasakojo apie kongresą, vietoje susirinkimo negalėjusio dalyvauti T. Dambrasko, kuris buvo kongrese, kaip skyriaus atstovas.

Parengimų komisija pranešė, kad ruošiamas Dailės Parodos naidai vakarėlis, sausio 7 d. S. Douvan išdalino nariams bilietus. Kas nori bilietus įsigyti, prašomi kreiptis į komisijos narius ir jų gausite. Komisija dar padidinta, pakviečiant A. Rinkūną, V. Griškevičių ir L. Bulgarską.

Skyriaus sekretorius pranešė, kad skyriuje yra 63 nariai. Iš jų pusė naujai atvykusiųjų. Per šį susirinkimą įstojo 8 nauji nariai: P. Vedeika, J. Atkočaitis, K. Ražauskas, Vl. ir K. Viskontas, J. Bražiūnas ir Razvickas iš Ann Arbor, Mich.

Nutarta suruošti operos solistei Antanai Dambraskaitė koncertą ir rengti skyriaus inauguracijos bankietą, Book Cadillac viešbutyje, tuoj po Velykų.

Išrinkta nauja valdyba iš 8 asmenų, kuri pareigomis pasidalino: pirmin. — Juozas Kripas, vicepirmininkai — Helena Rautby ir Alfonsas Gilydis, sekr. — Jonas Švaba, išdin. Juozas — Jonas Švaba, išdin. Juozas Stefanija Douvan, Juozafina Domaco ir Augustas Rinkūnas, do nariai — Baly Bugenis ir Viktoras Griškevičius.

Išrinktas nuolatinis DIRVOS atstovas Valentinus Saladzius, 16926 Pinehurst Ave., Detroit 21, Mich. Norėdami užsiprenumeruoti DIRVĄ, kreipkitės į V. Saladžių.

MUS BARA...

D. Klinga, Brooklyno — New Yorko Lietuvių Legijonierių Posto ir Moterų Vienybės rengiamo didžiojo koncerto (šį sekmadienį) vyriausias propagandistas mus smarkiai bara už tai, kad pereitame numeryje po legionierių grupės paveikslu buvo padėtas parašas, jog tai Newarko, N. J. legionieriai...

Tikrai taip buvo parašyta. Ir štai kodėl. DIRVAI buvo atsiųsta klaidė be jokio laiškėlio, be jokio paaiškinimo, kas tai yra. Bet po kelių valandų laiškanešis atnešė ir žinutę iš Newarko apie legionierių apsilankymą pas jubilatą Ambrozijų.

Dėl to ir susidarė įspūdis, kad tai yra newarkiečių legionierių paveikslas...

Atsiprašydami už klaidą, drauge prašome klaidę be jokių paaiškinimų ateityje nesunti-nėti, nes turėsime susilaikyti nuo jų panaudojimo, kad vėl negautumėm barti...

Kadangi buvo pageidauta paklikti seną korespondentę, todėl dar pakviestas skyriaus sekretorius su ja darbu, pasidalinti.

LANKESI GENEROLAS P. PLECHAVIČIUS

Lapkričio 18 d. į Detroitą su inž. P. Žiūriu buvo atvykęs gen. P. Plechavičius. Svečių tikslas — inž. P. Žiūrio reikalai su Detroito dirbtuvėmis, o generolui buvo proga susitikti su sesute ir švogeriu Balandais, kurie neseniai iš Vokietijos atvyko pas dr. Sims.

Marija Sims

BALFO METINIS SUSIRINKIMAS

BALFo 76 skyriaus metinis susirinkimas įvyks gruodžio 1 d., 7:30 val. po pietų, buv. Lietuvių svietainės žemutinėje salėje (25 St. & Vernor Highway).

Kas negalės atvykti į susirinkimą, bet norės įstoti į skyrių, prašomi siųsti \$1.00 su pavardės ir adreso pažymėjimu Magdalenai Stankiene, 319 Josephine Ave., Detroit.

MALONI POPIETĖ

BALFo 76-tas skyrius gruodžio 4 d. 5:00 val. po pietų ruošia lošimo vakarą, kuris įvyks buv. Lietuvių svietainės žemutinėje salėje (25th St. & Vernor Highway).

Turime gražių dovanų, o įėjimas tik c.60. Pelnas skiriamas tremtyje esantiems tautiečiams paremti.

DAYTON, OHIO

M I R Ė

Šeškevičius Juozas, 53 metų, lapkričio 5 d. Velionis čia yra išgyvenęs 43 metus. Buvo SLA 105 kuopos narys. Kilęs nuo Kauno. Liko žmona Antanina, sūnus, dvi dukterys, du broliai ir keturios seserys. Dvi seserys — Marė Meldazienė ir Margareta — gyvena Clevelande.

TREMTINIŲ ADRESAI VOKIETIJOJE

Vokietijoje yra vedama ten gyvenančių bei gyvenusių lietuvių tremtinių adresų kortelė. Ji vadinama CENTRALINĖ KARTOTEKA. Angliškai ją vadina LITHUANIAN INDEX CARD.

Pranešama, kad ta įstaiga dabar persikėlė į Muencheną ir jos dabartinis adresas yra: Muenchen, Rauchstr. 20, Germany, US Zone.

Kas nori rasti ten gyvenančius savo pažįstamus, gali kreiptis tiesiai tuo adresu.

LIETUVOS INŽINIERIŲ IR... MATININKŲ DĖMESIUI...

Pagal veikiančius JAV įstatymus inžinieriai ir matininkai gali dirbti savo specialybės darbu tik gavę profesinio inžinieriaus liudijimą, kaip "registered professional engineer" ar "land surveyor". Kiekvienoje valstybėje tokio dokumento išdavimą reguliuoja įstatymai. Suprantama, toks liudijimas duodamas labai apdairiai, dažniausiai reikia laikyti kvotimus ir įrodyti savo praktikos štažą.

Indianos valstybėje galima gauti tokį liudijimą ligi 1950 m. sausio 1 d. be kvotimų, jeigu įstaiga pripažins tinkama inžinieriaus baigtą mokyklą ir gaus tinkamus atsiliepimus iš 5 asmenų, jų skaičiui 3 profesinių inžinierių. O atlikus registraciją vienoje valstybėje, lengviau gauti tas pačias teises kitoje, jei bus reikalo.

Pirmas bandymas gauti inžinieriaus liudijimą pavyko. Indianapolis įstaiga pripažino Vytauto Didžiojo Universiteto diplomą ir suteikė profesinio inžinieriaus teises mūsų dipl. inž. Br. M., kuris šį pavasarį atvyko į Indianą. Greitu laiku tikimės sulaukti dar dviejų pripažinimų, todėl norime atkreipti visų suinteresuotų kolegų dėmesį, kad nepaleistų likusio trumpo laiko.

Pareikšimo blanką galima gauti iš "Indiana State Board of Registration for Professional Engineers and Land Surveyors, State Capitol, Indianapolis, Indiana". Užpildžius pareikšimą su visomis anketomis, reikia pridėti \$10 ir fotografiją. Už liudijimą dar teks užmokėti \$15. Anketoje reikia nurodyti bent 8 metus specialybės praktikos, įskaitant mokslą per 4 metus.

Inžinieriai, gyvenantieji kitose valstybėse, turėtų kreiptis į panašias savo sostinės įstaigas ir pasiteirauti apie registracijos sąlygas. Indianos pavyzdys gali padėti apginti diplomus ir kitur.

Prof. St. Kolupaila.

PADĖKOS

Už sudarymą dokumentų, reikalingų atvykti į Ameriką, už paramą tremtyje ir pagalbą įsikurti Amerikoje, prašo paskelbti viešas padėkas šie naujakučiai:

Jonas Gričius — Gruzinskienė, 23 Center St., Kingston, Pa.
E. Eimaitytė — Onai ir Jurgui Lapinskams, 35 Canton St., Worcester, Mass.

P. ir M. Baltrukonai — O. Ambrosienė ir jos sūnui Alfredui, O. Lemežienė, O. Zelenekienė ir V. Delniskienė, Manchester, Conn., ir O. Baltrukonienė, Cleveland, Ohio.

K.M.R. Babickai ir P.G. Narjaukai — M. ir J. Bačiūnams, Tabor Farm, Sodus, Mich.

P.K. ir E. Skirmantai ir K. ir J. Liaudanskai — M. ir J. Valickams, Newark, N. J.

Petras ir Marija Jarai — Anastazijai Budrienė, So. Payson St., Baltimore, Md.

Mogenių ir Rudzity šeima — Elzb. ir Ver. Makutėnams, Klimams, Saljkiams, Jusksams, Brazaitei, J. Zilevičiui, Serepėkai — Elizabeth, N. J.; Daukantams, Garšvams — Woodhaven; M. Rudis ir Liet. Moterų D-jai, Chicago, Ill.

Rozalija, Liudas ir Eduardas Gregeriai — Joe ir Agotai Paškevičiams, BRL Sandoval, Ill., Jonui Bildui, 2546 W 69th St., Chicago, Ill.

LIETUVOS VYTIS — gražiai pagamintas Lietuvos herbas. Kaina 50c

Geriausias

LIETUVIŲ

Paveiksluotas

Už \$1.00 lankys Tamstas kožna mėnesi per 1 metą.

Insteigtos Gegužės 15, 1938.

LIETUVIŲ NAUJIENOS

332 N. 6th Street

Philadelphia 6, Pa.

Žurnalas

NAUJIENOS

32-jų puslapių

Vis dar kreivi bruožai...

Rašo M. J. Colney

Lapkričio 4 d. SANDAROS "Bruožų" autorius V. G. parašė: — Saryšyje su Dailės Paroda New Yorke, grupė dailininkų: Adomas Varnas, Viktoras Petračiūnas, P. Kiaulėnas ir K. Varnelis paskelbė tokį pareiškimą: "Dailininkai yra labai nustebe, kad šios taip didžiai reikšmingos parodos, kurią mes drįstame lyginti su istorine pirmąja Lietuvių dailės paroda 1907 metais Vilniuje, Amerikos lietuvių spauda nerado reikalo paminėti savo skiltyse net vienu straipsniu". V. G. į tą dailininkų pareiškimą taip atsako:

— O kieno gi tai kaltė? Tik jau ne laikraščiu! Parodą rengia ne patys dailininkai, kaip paprastai būna, bet visai pašaliniai žmonės, kurie nieko bendra neturi su ta meno šaka. Iki šiam laikui tie parodos rengėjai daugiau garsino save, o ne artistiškus kūrinius. Štai dėl ko ir pati paroda negavo mūsų spaudoj priderančios vietos.

* *

Man visai nesuprantamas šis toks "pasiaiškinimas". Kad tai yra visiškai netikėtas pasiteisinimas, tai tas man aišku, bet neaišku, kodėl V. G. ir SANDAROS redaktoriaus, vienas taip rašydamas, o kitas tokius raštas į pirmą laikraščio puslapį dedamas, savo skaitytojus laiko tokiais neįmanomais, kad leidžia sau pasakoti tokius dalykus, kuriems aš, deja, negaliu rasti jokio kito teisingo, bet švelnesnio pavadinimo, kaip tik... nesąmonės.

Nagi tik pažiūrėkim. Sakė: "Parodą rengia ne patys dailininkai, kaip paprastai būna, bet visai pašaliniai žmonės, kurie nieko bendra neturi su ta meno šaka." Na, argi čia rimta kalba? Visų pirma — kaip tai ne patys dailininkai rengia? Kas gi visus tuos paveikslus ir kitus kūrinius sukūrė, jei ne dailininkai?

Toliau — argi "paprastai taip būna", kad patys dailininkai rūpinasi ir visais kitais reikalais, surištais su parodos rengimu? Paprastai kaip tik parodas rengia ne atys dailininkai, o... menu dažniausiai tiek turi bendra, kad mažiau ar daugiau su pranta paveikslų vertę, arba, tikriaus pasakius, žino ar nujaučia pirkėjų skonį.

Nežinomam dailininkui sunku patekti į tokio įtakingo meno kūrinių biznieriaus malonę ir susilaukti, kad jis surengtų jo kūrinių parodą.

Tokiais atvejais paprastai yra dar ir kita rūšis parodų rengėjų:

tam tikro dailininko ar jų grupės gerbėjai, mecenatai — priėmę asmenys, rėmėjų rateliai, organizacijos.

Tik visiškai nepaprastais atvejais, kada dailininko niekas neremia, o jis pajėgia suorganizuoti visas finansines ir kitas priemones, reikalingas parodai surengti — tik tada dailininkas pats rengia savo kūrinių parodą visais atžvilgiais. Ir tai jam tenka samdytis visa eilę padėjėjų... Šiuo atveju organizacinę ir finansinę parodos pusę apsiėmė pakelti Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga, daugiausiai jos pirmininkas adv. A. Olis.

Ar tai yra koks nemoralus, laikraštyje negalimas net paminėti darbas? Dar daugiau — ar gi dėl to kalti mūsų menininkai ir jų kūriniai, kad net ir apie juos kai kuriems laikraščiams atrodo "nepadoru" kalbėti?

Ne, gerbiamej! Ligi šiol dar ši dailės paroda buvo Vokietijoje Sshoengau mieste, 1946 metais. Visa spauda apie ją labai palankiai rašė, nors ji tada buvo dar ne tiek turtinga kūrinių.

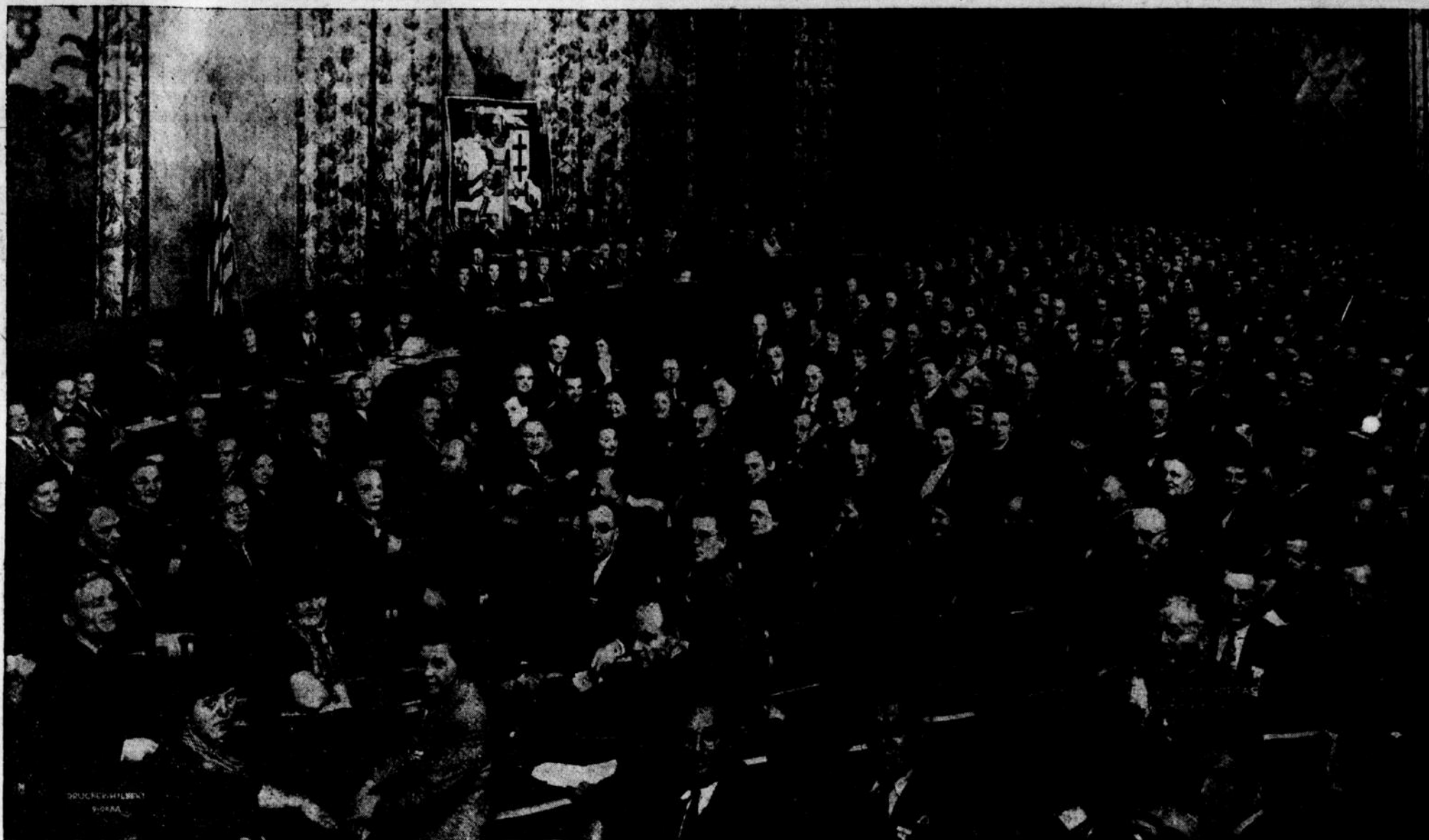
Ar manote, kad tada parodą surengė patys vieni dailininkai? Nieko panašaus. Kur gi jiems pajėgti! Finansinę, organizacinę ir iškilnių pusę ir tada organizavo „nieko bendra su ta meno šaka neturį, pašaliniai“ asmenys: UNRRA Direktorius Wishik, dr. S. Virkutis ir visa eilė kitų veikėjų, žinoma, jų tarpe, kaip ir dabar, buvo visa eilė dailininkų. Tų dailininkų dailis aktyviai dalyvauja ir New Yorko parodos reikalų tvarkyme.

Apie Schoengau parodą tada rašė ne tik visi mūsų laikraščiai, bet ir Maskvos "Pravda". Tik jos nuomonė, žinoma buvo skirtinga nuo kitų. Panašiai skirtinga, kaip dabar SANDAROS... Tai kaip gi dailininkai nebus nustebinti?

UNRRA Direktorius Wishik savo laikui kreipėsi į lietuvių, sakydamas: "Aš noriu jūsų meš parodyti pasauliui. Padėkite man!"

Kas gi daugiau galėjo padėti, jei ne Amerikos lietuviai? Dailininkai kreipėsi, į ką tik beįsina, bet daug ausų buvo kurčių tam prašymui. Jų tarpe ir SANDAROS redaktoriaus ausys...

Atsirado, kas išdrįso tą balsą išgirsti ir į jį tinkamai atsilepti. Tai sunkus ir atsakomingas darbas. Rengėjai kreipėsi į visą sumenę, pranešdami jai, ką jie rengia ir kokia to dalyko reikšmė. Šito dalyko išaiškinimas visai (Perkelta į 6-tą pusl.)

VISUOTINIO AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO PIRMOJI DIENA, 1949 metų lapkričio mėnesio 4 dieną. Atstovų dalis.

Už prezidiumo stalo sėdi, iš kairės į dešinę: kun. Kostas Vasys, Petras Pivaronas, Kongreso pirm. Leonardas Šimutis, New Yorko Miesto Deputy Mayor John J. Bennett, Kongreso vicepirm. adv. Antanas A. Olis, sekr. Dr. Pijus Grigaitis, Vincas T. Kvetkas, ALT izd. Mikas Vaidyla, Kongreso stenografė Gražulienė, rezoliucijų komisijos sekr. Matas Juzus ir pirm. adv. Kostas R. Jurgėla. Kalbėtojų tribūnoje sėdi adv. Jonas Grigalius, Pranas Vainauskas, Stasys Michelsonas, Jonas Audėnas, prof. Mykolas Biržiška (už jo sėdi Petras Daudžvardis), Kipras Bielinis, Latvijos Ministeris Julijus Feldmans, Lietuvos diplomatinės pirm. Stasys Lazoraitis, Gen. Konsulas Jonas Budrys, Lietuvos Ministeris Povilas Žadeikis, gen. Jonas Černius, Rapolas Skipitis, ir keturių asmenų sekretoriatas: Jonas Arlauskas, Kazys Kleiva, Leokadija Garliauskaitė ir Brunonas Kalvaitis.

Nepriklausomybės kovos

(31 metų Lietuvos kariuomenės sukakties proga)

Gen. Štabo pulkininko. A. Reklaičio paskaita, skaityta per Lietuvos kariuomenės 30 metų jubiliejaus minėjimą, įvykusį 1948 metais lapkričio mėn. 22 dieną, 8761 Lietuvos Darbo Kuopioje Langendiebach, Vokietijoje, — dalyvaujant Tautinių Dalinių ir Rysčių Karininkų Suvažiavimo dalyviams.

Lietuvių tauta savo naujųjų laikų istorijoje turi dvi didžias šventes. Tai vasario 16 — Nepriklausomybės šventė ir lapkričio 23 — Lietuvos kariuomenės šventė.

1918 m. lapkričio 23 diena yra oficialioji Lietuvos kariuomenės įsikūrimo data, nes tą dieną buvo išleistas mūsų sostinėje Vilniuje pirmas Lietuvos kariuomenės įsakymas.

Vasario 16 dienos aktas sudarė mūsų valstybės atskirimo teisinį pagrindą, o lapkričio 23 dienos aktas davė pagrindą jėgoms, kurios vasario 16 dienos aktą įgyvendino.

Šios dvi datos atžymi svarbiausius ir reikšmingiausius mūsų tautos istorijos įvykius.

Nepriklausomaj Lietuvos lapkričio 23-čioji — mūsų kariuomenės, o kartu ir Vyčio Kryžiaus kavalierių šventė buvo švenčiama be ypatingų iškilnių ir parodų. Tą dieną lietuvių tauta rimtai susikaupusi prisiminėdavo nepriklausomybės kovas, įvertindavo tų kovų sąlygas bei plinkybes, įvertindavo iškovotos laisvės reikšmę, pagerbdavo nepriklausomybės aukuran sudėtą tautos kraujo aukas.

Tad lapkričio 23 d. sukakties proga mes prisimename mūsų tautos patį rimčiausį ano suntaus meto laikotarpį, kada lietuvių tautai reikėjo atsakyti į kategorišką klausimą: ar pasileisti ir toliau pavergtai ir žūti, ar jau dabar ryžtis iškovoti sau

laisvę ir gyventi.

Taip, tada, 1918-20 metais lietuvių tauta pasiryžo likti gyva. Laisvę ir nepriklausomybę buvo iškovota, ir to fakto niekas iš Lietuvos ir pasaulio istorijos nebeįbrauks.

Šiandien Lietuva, žiauriausios okupacijos prislėgta, vėl negali lapkričio 23 dienos sukakties laisvai paminėti. Tačiau tautos dalis, esanti demokratinuose kraštuose, mini tą sukaktį su ypatingai tvirtu tikėjimu ir viltimi.

Daugelis iš mūsų tarpo dar šiandien esame liudininkai ir aktyvūs dalyviai mūsų valstybės kūrmosi pradžia. Mes visi puikiai žinome, kad Lietuvos Nepriklausomybės Aktas buvo įgyvendintas tik ginklo pagalba.

Tad šia proga trumpai prisiminkime, kaip tai įvyko, kur ir kaip mūsų kariuomenė kūrėsi ir kaip ji laimėjo Lietuvos nepriklausomybės karą.

Lietuvių tautiniai daliniai Rusijoje

Rusijoje buvo dvi progos kurti lietuvių tautinius dalinius. Pirmą proga ir pirmą mintis buvo kilusi 1915 m., kai vokiečiai okupavo Lietuvą ir dėl to daug lietuvių vyrų buvo priversti pasitraukti Rusijos gilumon.

Rusų vadovybė buvo linkusi duoti tam sutikimą. Bet mūsų veikėjai, apsisvarstę, nutarė lietuvių kariuomenės junginių nekurti bijodami, kad suformuoti lietuvių tautiniai daliniai bus pasiųsti frontan praužiai.

Antra proga savo tautinę kariuomenę sudaryti pasitaikė 1917 metais, kilus rusų revoliucijai. Tais metais Lietuvos pirmūnų, t.y. lietuvių karių, tuomet tarnavusių rusų kariuomenėje, ir kitų mūsų tautininkių tautiečių tremtyje iniciatyva buvo suformuota: vienas pėstininkų pulkas Smolenske, kitas Vitebske, atskiras batalijonas Rovne, rai-

telų divizionas Valke ir lietuvių Vytauto Didžiojo batalijonas Sibire.

Šių dalinių vadai organizatoriai numatė Lietuvos netolimą ateitį ir dėl to dėjo visas pastangas ateiti su ginklu rankoje Lietuvos. Iš tikrųjų lietuviška ginkluota pajėga tada buvo mūsų tėvynei labai reikalinga, bet dėl bendros Rusijoje suirutės šie daliniai negalėjo grįžti į Lietuvą ir 1918 metais su širdgėla buvo išformuoti, neįvykdžius užsibrėžto tikslo.

Pirmi bandymai Lietuvoje

Lietuvoje po vasario 16 d. akto paskelbimo mūsų valstybės įstaigos kūrėsi labai sunkiomis sąlygomis. Nors 1918 m. kovo 23 d. vokiečiai oficialiai ir pripažino sąlygomis suvaržytą Lietuvos nepriklausomybę, bet faktinai mums kurtis neleido ir iš mūsų tėvynės nesikraustė, nes tuomet jie dar tikėjosi karą laimėti.

Įvairiais vargingais keliais grįžę iš Rusijos į tėvynę lietuvių kariai, daugiausia karininkai, jau 1918 metų pradžioje, ypač po Nepriklausomybės akto paskelbimo, lankėsi Lietuvos Taryboje Vilniuje, siūlydami sumanymus kurti Lietuvos kariuomenę. Bet tokie siūlymai dar buvo laikomi per ankstyvi. Lietuvių Taryboje dar viešpatavo mintis, kad savosios kariuomenės gal ir nereikės. Manė, kad, ją suformavus, vokiečiai gali pavartoti savo tikslams. Tik 1918 m. gegužės mėn. Vilniuje pradėjo registruoti karininkus lietuvius. Tai buvo pirmas pozityvus žingsnis Lietuvos kariuomenei kurti.

Tolimesnis konkretus šiuo reikalu žingsnis buvo tais pačiais metais spalio mėn. vidury Apšaugos Komisijos sudarymas prie Lietuvos Tarybos. Tos Komisijos uždavinys buvo rūpintis krašto apsauga, registruo-

ti karius, sudaryti planus karo pajėgoms kurti ir pan.

Kariuomenės kūrimosi pradžia

1918 m. lapkričio m. 11 d. Vilniuje buvo sudaryta pirmoji Lietuvos Vyriausybė — Ministrų Kabinetas. Tą pačią dieną Vyriausybė išleido pirmą atsišaukimą į Lietuvos piliečius, ragindama kurti visame krašte vietinę lietuvių administraciją ir rinktis vyrams prie ginklo. Tuojau buvo paskirti Vilniaus, Kauno, Panevėžio, Šiaulių ir Kėdainių Karo sričių viršininkai. Jų uždavinys buvo organizuoti vietoje krašto apsaugą.

Taigi, Lietuvos kariuomenės kūrimas faktinai prasidėjo kartu su kūrmosi savosios lietuviškos administracijos.

Pirmieji savanoriai prie ginklo rinkosi niekieno neragunami, tik savo tėvynės meilės jausmo vedami. Pirmą lietuvių savanorių grupę iš 31 vyro į Lietuvos Apsaugos Štabą Viniuje atvyko 1918 m. lapkričio 9 d. Jie sudarė pagrindą Lietuvos Karo Komendantūrai. Lapkričio 20 d. Vilniuje jau buvo virš 150 savanorių. Lapkričio 23 d., Lietuvos vyriausybei išleisus pirmąjį įsakymą, kuriuo buvo sudaryta pirmoji kariuomenės vadovybė, Lietuvos kariuomenė pradėjo formaliai tvarkytis.

Masė savanorių pradėjo rinktis tik po to, kai tuometinių dalinių vadai ir bendrai kariai, daugiausia karininkai, pradėjo lankytis į miestelius — bažnytkaimius, kur savo patriotinėmis kalbomis ragino susirinkusius kaimo ir miestelių vyrus stoti prie ginklo ginti tėvynę. Šie savanorių ragintojai atliko neįkainojamos vertės darbą kuriant Lietuvos kariuomenę.

Pirmieji didesni Lietuvos kariuomenės branduoliai kūrėsi Vilniuje, Kaune, Alytuje. Organizavimo pradžia buvo labai sunki: stoka ginklų, drabužių, jokios finansinės pagalbos. Labai daug trukdymų darė ir vokiečiai, vis dar tebešeimininkaudami mūsų tėvynėje. Jiems labai nepatiko, kad kūrėsi ir ginklavosi jų pašonėje jauna,

Lapkričio 23-čiai.

Balys Auginas

Vėtrų nepabugę

Po sniegų pusnykus Vėtros lekia šuoliais — Iš dangaus nuraško Tirpstančias žvaigždes. Geležinį šalną Nugula snieguolės — Neužtvenkia ryžto, Spindinčio veide.

Vėputiniai sukas, Gelia šaltos pūgos — Iki juostos lenkias Drebanči giria. Žengia žalsvos gretos, Vėtrų nepabugę, Ir į audrą piktą Traukiamė būriais.

Vėtra laužo medį — Ažuolas parkniubo, Šakos tuoj pražysta Sniego pumpurais — Žengiamė per šaltį, Vėtrų nepabugę — Tik per kovą laisvę Tėviškėn pažais.

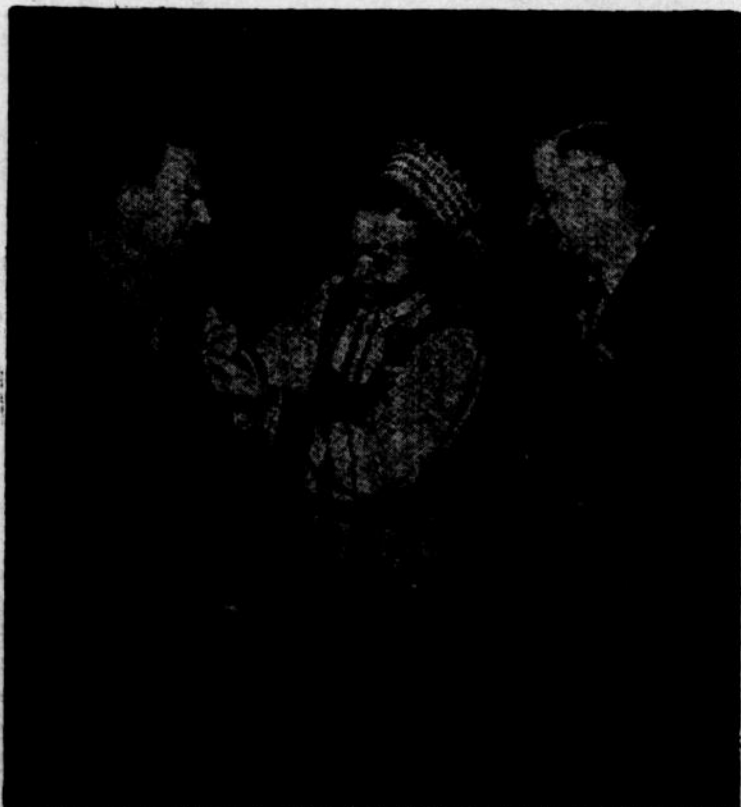
Nors ir staugia vėtros, Nors ir pūgos aidai, Nors ir krinta sniegas Ant baltų šalmy — Skamba žygio dainos, Giedras mūsų veidas — Mes kovot išėjom — Gint gimtų namų!

Paukštės nepakyla I dangaus žydrinė — Stingsta šalčio žirklių Pakirpti sparnai — Mes tikrai sugrįšim Per audras, Tėvyne — Tau parnešim laisvę • Mylimai, vienai —

pasiryžusi Lietuvos kariuomenė. Pirmieji atgimstančios Lietuvos kariuomenės daliniai, pasirodę miestuose ar kaimuose uniformuoti ar tik su tautinėmis juostelėmis ant rankovių rikiuotėje su lietuviška daina sukelavo tada lietuvių tautoje nepaprastą entuziazmą, pasididžiavimą, uždegdavo kiekvieno lietuvių širdį tėvynės meile ir noru dirbti, kovoti, kad pradėta kova būtų laimėta.

(Dus Auginas)

IŠ VISUOTINIO AM. LIETUVIŲ KONGRESO

New Yorko Valstybės Gubernatorius — mūsų Kongreso Garbės Atstovas

Iš kairės į dešinę: gubernatorius THOMAS E. DEWEY, Lydijsa Dirkenė (sega atstovo ženklą) ir Kongreso skirto delegacijos pirmininkas adv. Kostas R. Jurgėla.

Dienos Klausimais

Redaktorius—VINCAS RASTENIS—Editor

6820 Superior Ave., Cleveland, O.

TOLIAU TUO KELIU!

VISUOTINIOJO Amerikos Lietuvių Kongreso pareiškimai apima ištisą darbų programą. Juose yra paliesta visa eilė dalykų, kurie kaip tik visi svarbūs kovoje už Lietuvos nepriklausomybės atgavimą.

Daugeliui ne vieną kartą yra kilęs klausimas — ką gi mūsų "Lietuvos vaduotojai" — vyriausi veikėjai daro, kaip jie Lietuvos klausimą judina, ir ar iš viso judina?

Surengtas kongresas, žinoma, kiekvienam daro įspūdžio. Kiekvienam aišku, kad per jį Lietuvos klausimas buvo regimai pajudintas.

Bet jokių būdų negalima pasitenkinti tuo, Amerikos lietuvių visuomenėje gana įprastu, veikimo būdu: tik retkarčiais švystelėti įspūdingais seimais, kaip kokiais meteorais, ir paskui vėl ramiai laukti, iki kas imsis surengti kitą tokį švystelėjimą.

Veikimas "seimas nuo seimo", arba "susirinkimas nuo susirinkimo" yra tik retkarčiais "krustelėjimas", gyvybės parodymas. To negana.

Organizacijos renka vykdomuosius komitetus, valdybas tam, kad ir tarp seimų, tarp susirinkimų irgi būtų nuolat rūpinamasi daugiau atlikti užsibrėžtų uždavinių. Kaip tik šis tarpinis laikas turėtų būti tikrojo darbo laikas, nes susirinkimai bei seimai ar kongresai yra daugiau svarstymų, pareiškimų, žodžių laikas.

Pareiškimai, kurie padaryti Visuotinio Kongreso vardu, yra ilgo ir kruopštaus darbo vaisiai. Reikėjo stebėti, į ką ir kuriuo reikalaudama kreiptis, reikėjo surinkti visus klausimus, dėl kurių reikia kalbėti, ir reikėjo apgalvoti, kaip reikia kalbėti, ką nurodyti bei pabrėžti.

Joks susirinkimas posėdžių metu tokių dalykų negalėtų parengti. Tas parengimo darbas turėjo būti atliktas kaip tik tuo "tarpsėiminio" laikotarpiu.

Šiandien galime pareikšti pasitenkinimą, kad daugelis klausimų buvo pastebėti ir pasirengta juos tinkamai iškelti.

Bet tai ne viskas. Tie klausimai reikalauja tolimesnių studijų ir judinimo. Visi galime prie to prisidėti.

Pirmas būdas prisidėti labai paprastas. Tikimės, kad po kiek laiko ne tik visi buvę New Yorko kongrese, bet ir daugumas kitų gaus atspausdintus Visuotinio Kongreso pareiškimus. Mūsų uždavinys bus tą medžiagą ne sau pasilaikyti, bet perduoti ją asmenims, kurių nuomonė turi svario bendrojo Amerikos visuomenės nuomonėje.

Tinkamai palenkti Amerikos viešąją nuomonę apie Lietuvos reikalą yra vienas iš svarbiausių mūsų uždavinių. Bet tam maža vien tik pareiškimų kongreso metu, tam maža Tarybos Vykdomojo Komiteto vizitų. Čia reikia visų talkos.

Reikia ne tik nukreipti visais keliais tuos pareiškimus. Reikia toliau studijuoti pareiškimuose paliestus klausimus, reikia rinkti medžiagą, reikia stebėti mūsų pareiškimus priešingais mintis ir rinkti įtikinančius įrodymus, tinkamus toms priešingoms mintims atremti.

Kaip bitės medų, taip mes tuos įrodymus, reikalingus Lietuvos bylai ginti, turime rinkti ir nešti į bendrą avilį.

Kas mūsų kongreso pareiškimuose jau paliesta, tai dar nėra viskas. Pavyzdžiui, viename iš tų pareiškimų paliestas labai svarbus klausimas — Amerikoje leidžiamų politinių žemėlapių klausimas.

O juk kitose srityse ir daugiau pasitaiko panašių reiškinų. Tuos dalykus visi turime sekti, atkreipti vadovybės dėmesį ir patys pasidaryti, parinkti medžiagos klaidinantiems reiškiniams atremti.

Klystumėm manydami, kad, jeigu mes turim Amerikos Lietuvių Tarybą, tai jau ji viską matys ir viską padarys. Priešingai, visi turime rūpintis Lietuvos byla ir visi galvoti apie tai, kas dar būtų naudinga padaryti.

Visi turime būti sumanymų šaltiniai, turime nuolat dalyvauti bendrame darbe. Ne veikėjas tas, kas tik laukia, ką vadovybė padarys ir prie progos tik pareiškia nuomonę, kad padaryta negana gerai ir kad daug dalykų visai apleista.

Niekas neprivalo laukti viešo susirinkimo tokiai savo nuomonei pasakyti. Jei taip manai — sėsk prie stalo ir rašyk savo nuomonę vadovybei tuojau, kelk sumanymus, pakritikuok, kas negerai padaryta, primink tą, kas užmiršta, pasiūlyk geresnių priemonių!

Kongresas tarp kitų dalykų yra pavedęs Tarybai išstudijuoti klausimą apie galimybę Amerikos lietuvių visuomenei dalyvauti Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje, yra pavedęs parengti Amerikos Lietuvių Tarybos įstatų pakeitimą, kuriuo turėtų būti suvienodintas Tarybos skyrių susitarvarkymas atskirose vietovėse, yra pavedęs apsvaistyti sumanymą paskelbti birželio 14-15 dienas lietuvių gedulo ir pasiryžimo dienomis.

Tu klausimų sprendime turėtų dalyvauti ne tik Tarybos Vykdomasis Komitetas ir ne tik 34 Tarybos nariai. Visi turime pareikšti nuomones, o taip pat ir iškelti daugiau minčių, daugiau sumanymų.

Bet to nebūtų galima tinkamai padaryti, jeigu visuomenė tik palaidai, tik atsitiktinai, kas iš kur iškiškia mintį. Reikia glaudesnio ryšio tarp organizuotos visuomenės ir Tarybos. Tarybos Vykdomasis Komitetas neturi būti "geležine uždanga" užsidaręs nuo Tarybos narių, visa Taryba neturi būti užsidariusi nuo visuomenės.

Reikia, kad Tarybos Vykdomasis Komitetas palai-

KONGRESO pareiškimai

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

žemėlapių leidėjams — nurodymas, kad net tokios organizacijos, kurios sakosi kovojančios prieš sovietų ekspansiją ir imperializmą, spausdina šiame krašte žemėlapius, kuriuose skelbiamos niekieno nepripažintos Sovietų Sąjungos "naujos sienos" ir tarp sovietų pavergtų tautų valstybių dažnai neminimos Lietuva, Latvija, Estija ir Albanija, taip pat į Sovietų Sąjungos pavergtųjų žmonių skaičių neįskaitomi milijonai žmonių, esančių Pabaltijo kraštuose ir už vadinamos Curzono linijos. Minėti asmenys ir organizacijos kveičiamos atkreipti į tai dėmesį ir atitaisyti tą klaidą, kuri Amerikos visuomenę ir ypač jaunuomenę pratinama prie minties pripažinti imperialistinės politikos sudarytus ištisai eilei tautų skriaudingus faktus.

14. Amerikos politikos ir visuomenės žinioms asmenims — padėka už moralinę paramą lietuviams kovoje už tėvynės laisvę. Ypač pabrėžiamas dėkingumas šioms asmenims: Prezidentui Harry S. Trumanui, New Yorko Gubernatoriui Thomas E. Dewey, senatoriui Herbert R. O'Connor, atstovui Daniel J. Flood, senatoriams: Scott W. Lucas, Robert A. Taft, Henry

kytų nuolatinį kontaktą su visais nariais. Ir reikia, kad Tarybos nariai reguliariai darytų pranešimus savo organizacijose, kurias jie Taryboje atstovauja. Reikia, kad tos organizacijos, susipažinusios su tuo, ką Taryba Lietuvos reikalais daro, savo susirinkimuose išsikalbėtų apie tai, įvertintų — tik per tai kils naujos mintys, tik per tai bus juntamas platesnės visuomenės nuolatinis dalyvavimas Lietuvos bylos gynyje.

Jeigu Taryba į visuomenę žiūrėtų vien tik, kaip į finansų šaltinį, o visa kita darytų, jaigų jau ne diktatoriškai, tai bent kabinetiškai — ryšys su visuomene silpnėtų ir... finansų šaltinis taip pat nuolat mažėtų.

Kongreso pareiškimuose paliestieji klausimai yra ištisa tolimesnio veikimo programa. Bet ją dar galima plėsti, tuo keliu dar galima ir reikia eiti toliau.

Kariuomenės šventės proga.

Balys Auginas

UŽ TEVIŠKES ŽEMĘ

Šis eilėraštis parašytas 1949 m., vokiečių okupacijos metu, ir buvo spausdintas Lietuvoje viename tuo metu ežusiu savaitraščiui. Dabar, kaip teko patirti, Lietuvoje partizanai dainuoja jį, kaip dainą.

Ko palinkot, žilvičiai, prie kelio,
Ko nuleidot žaliąsias šakas? —
Sudūmojo jaunieji berneliai
Laisvą dalį Tėvynei atnešt.

Ko jūs rūstaujat, vetro, po šalį,
Ko jūs laužot viršūnes klevų? —
Tai balnoja bernelis žirgelį
Ir išjoja gint žemę tėvų.

Neparnešiu aksomo, nei aukso —
Mūs šalis ir be perlų brangi.
Jei manęs, mylima, nesulauksi —
Neliūdėk, nerymoki lange — — —

Mes išeinam už tėviškes žemę
Su širdim ir akim atvirom —
Motinėle, į žygį palaimink
Savo mylinčiom rankom gerom.

Jau gana ašarėlių prilaistei —
Lik, mociute, — aš joju ramus —
Už tą didelį ilgėsį laisvės,
Už gyvenimo ateitį mūs.

Kai sugrįšiu — pro vieškelio dulkes
Akmenėliai ant kelio žerės —
Su dainom mergužėlės, su tulpėm
Pasitiks, į akis pažiūrės.

Jei manęs Tavo akys nerastų —
Prarėtės bus mūsų būrys —
Ašarėlę nubrauki nuo skruosčių —
Už tėvynę kritau, kaip karys — — —

Cabot Lodge, Jr., Millard E. Tydings, Brien McMahon, Irving M. Ives, John Foster Dulles, William F. Knowland, Homer E. Capehart, Owen Brewster, John J. Williams, Paul H. Douglas, Leverett Saltonstall, Sheridan Downey ir Edward Martin, atstovams: John McCormack, Philip J. Philbin, Adolph J. Sabath, John J. Rooney, John Davis Longe, Lawrence H. Smith, Ivor D. Fenton, Ray J. Madden, James J. Murphy, Edgar A. Jonas, Harold D. Bonchue, Charles A. Buckley, Lansdaer G. Sasser, Peter W. Rodino, Jr., Edward A. Garmath, George H. Fallon ir Barratt O'Hara, New Yorko vyskupui Joseph F. Flannelly, New Yorko mayorui O'Dwyer, jo pavaduotojui John J. Bennett ir visiems kitiems įvairiomis progomis užtariantiems lietuvių siekimus.

Be to, priimta bendra deklaracija lietuvių visuomenei, kuri skelbiama atskirai. Dar priimtas nutarimas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės reikalui, kuriuo pavedama Tarybai studijuoti ir spręsti Amerikos lietuvių įsijungimo į tą bendruomenę klausimą. Padėkota Vyriausiajam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui už pranešimus ir pavesta Tarybai su Vilku bendradarbiauti bei remti jo darbą.

Tarybai taip pat pavesta priimti dėmesin sumanymą — paskelbti birželio 14-15 dienas lietuvių gedulo ir pasiryžimo dienomis, prisimenant, kad tai yra dienos, kada sueina metinės ir nuo bolševikų įsiveržimo į Lietuvą, ir nuo pirmųjų didžiųjų tremimų į Sibirą.

Laisvoji valanda

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ STALINĄ

(Tęsinys iš pereinamo numerio)

Nenorėdamas sutrukdėti jo gilių minčių, tylomis atsikėliau, pasiėmiau pintinę ir nuėjau į kuro sandėlį, kuris buvo šalia krosnelės. Kai grįžau su pilna pintine anglių ir jas supyliau į krosnį, Kaarsonas vėl prabilo:

— Kiekvienas žmogus savo netinkamam pasielgimui pateisinti visada suranda rimtų motyvų. Jeigu būčiau veidmainis, savo anų laikų nuodėmingą pasielgimą galėčiau pateisinti... Tada tik neseniai buvau vedęs jaunąją žmoną. Ji buvo iš "baltyvų" karininkų šeimos, jos tėvas kovojo prieš komunistus ir garsėjo, kaip šaunus karo vadas... Mano atsakomybė prieš "tarybinę respubliką" bei "darbo žmonių valdžią" buvo labai didelė. Gelbėdamiesi nuo sunaikinimo, mes turėjome savo praeitį ištrinti be pėdsakų. Tada aš ir pabėgau bailiai iš dvasiškio pareigų ir tapau vieno Kubanės valstybinio ūkio sodininku! Bet, ar to užtenka pateisinti tai didelei nuodėmei, kurią papildžiau dėl savo žemiškojo gyvenimo malonumų? Aišku, ne. Aš nusidėjau ne žemės ir ne žmonių ranka rašytoms įstatymams, bet Viešpaties Įsakymams: ištikimai pildyti sudėtą prie Jo kojų priesaiką — tarnauti Jam, ganyti man patikėtas žmonių sielas, saugoti nuo išniekinimo Dievo namus, juos ginti su kryžium rankose ir dėl dangiškųjų idealų nebijoti mirti kankinio mirtimi! Taip, taip, mes mirtingi žmonės savo nuodėmėms patesinimų visada surandam, bet pamirštam pagrindinį Viešpaties dėsni: nuodėmė lieka nuodėme, nežiūrint kuriuo vardu mes ją pavadinsim...

Kaarsonas, pakilęs nuo dėžės, ėmė žingsniuoti po ceļę. Kurį laiką jis žingsniavo iš vieno galo į kitą tylėdamas. Paskui sulėtino žingsnius, sustojo ties krosnim ir, įsiklausęs į vienodą ugnies užimą, vėl prabilo:

— Gaila, kad dar neišrado tokios krosnies, kurioje galėtum sudeginti sunkius atsiminimus, kurie, tarytum šmėklos, sekioja iš paskos ir mus kankina... Tada mūsų gyvenimas būtų lengvesnis. Buvę sunkūs išgyvenimai, nuolatos atsinaujiną mintyse, kankina, tarytum, visa tai pergyventum dabar... Kai aš prisimenu anas dienas, kai drebėdamas dėl savo ir šeimos, tada padidėjusios sūnum ir dukrelės, likimo, turėjau slėpti savo praeitį, aš ir dabar tebejauciu savotišką nerimą, lyg anuos pavojus pergyvenčiau antrą kartą! Dabar jūs suprasite, kodėl aš nenoromis atidėgiu savo praeities kai kuriuos įvykius. Ne vien tik nepasitikėjimas sulaiko nuo sielos paslapčių atvėrimo...

Pasinaudojęs tyla, paklausiau:

— Ar jums teko kada nors nukentėti nuo bolševikų?

— O kaipgi. Ir ne vieną kartą... Sovietų Sąjungoje išgyvenau daug pavojų. Kelis kartus tardė, porą kartų kalėjime sėdėjau, o už ką, tai ir šiandien nežinau. Atėjo čekistai, suėmė, palaikė kelis mėnesius kalėjime, paskui paleido. "Buvo klaidas, — pasakė išleisdami. — Mums reikalingas kitas tipas, o tu keliauk namo! Iki sekancio karto"... Taip ir pasakė. O kai atėjo "sekantis kartas", tai vos vos nepakibau kartvinių kilpoje. Tik laimingai atsitikimo dėka išvengiau baisaus galo ir dabar, štai, sėdžiu šalia jūsų ir pasakoju siaubingus istorijas. Likimas dažnai žaidžia mūsų gyvenimu...

Kaarson nusijuokė ir vėl atsisėdo ant dėžės.

— Paskutinį nuotykį išgyvenau vokiečių - rusų karui prasidėjus, — tęsė jis. — Karas iš pradžių visame krašte buvo sukėlęs tūlą sąmyšį. Staigus vokiečių smūgis sujudino nusistovėjusią tvarką, atsipalaidavo bolševikinio režimo plieniniai varžtai, bet pavojus be prasmės netekti

galvos niekada nebuvo praėjęs. Bolševikų valdžia, atsipeikėjusi po pirmųjų smūgių, savo režimo varžtus dar labiau suveržė. Prasidėjo negailestinga taip vadinamų "tėvynės išdavikų" medžioklė. O tokiu "tėvynės išdaviku" buvo laikomas kiekvienas, kas neatsargiai prasarė apie bolševikų tvarką arba jos vykdytojus. Apygardų NKVD komisarai pasidarė visagaliais viešpačiais. Nuo jų malonės parėjo šimtų bei tūkstančių nekaltų žmonių likimas. Ypač tingų žiaurumu pasižymėjo NN apygardos, kur aš gyvenau, komisarai Vanka Nikiforičius Navalovas. Jis į aną pasaulį buvo pasiuntęs nemažą žmonių. Jis šaltakraujiškai žudė "buožes", taip pat ir savo buvusius draugus — komunistus pagarsėjusiais "didžiųjų valymų" laikais, o karo metu atėjo eilė "tėvynės išdavikams". Navalovas buvo tamsios praeities tipas. Jo tikrosios praeities niekas nežinojo. Slapta plito gandai, kad jis esąs buvęs Sibiro katorgininkas, ten nutremtas iki gyvos galvos už plėšikavimą ir žmogžudystes. Sibire jis pagarsėjo tuo, kad revoliucijos dienomis su savo bendrais, tokiais pat katorgininkais, užpuolęs gubernijos miestą, nužudė gubernatorių ir patšai atsisėdo į jo vietą ir pasiskelbė gubernijos komisarų. Po bolševikų perversmo, Navalovas, prisitaikęs prie valdžios pagrobų, pilietinio karo metu buvo paskirtas Raudonosios Gvardijos politiniu komisarų ir pasižymėjo negirdėtu žiaurumu, o už "ypatingą bolševikams pasitarnavimą" buvo pakeltas į armijos komisarų. Pilietiniam karui pasibaigus, Navalovas su "dideisiais nuopelnais" ir nemažesniu patyrimu žmonių naikinime, tapo paskirtas NN apygardos NKVD komisarų. Vienas jo vardas sukeldavo mirtiną baimę ne tik priešams, bet ir jo draugams! Į šito raudonojo budelio nagus buvau patekęs ir aš. Išlikau gyvas tik stebuklo dėka...

Virš mūsų galvų pasigirdo žingsniai. Kaž kas vaikščiojo po mūsų patalpą, esančią virš krosninės, ir šūkavo. Gal būt ieškojo mūsų, bet mes neatsiliepėm — nudaivėm, kad nieko negirdime... Šūkaujanti žmogysta pradėjo lipti laiptais žemyn. Tada mes užsimovėm batus ir, pačiupe krepšius, nuėjome į kuro skyrių. Girdėjom, kaip sugirgždėjo lentinės durys ir į krosninę kaž kas įėjo.

— Allo! Ar čia kas nors yra? — pasigirdo balsas.

— Esame mes, — atsiliepiau ir su anglių krepšiais grįžom atgal.

Prieš mus stovėjo prokuristas Knoll.

— Ką jūs čia darote.

— Nešam anglis, krosnį prižiūrim, — paaiškinau.

— Kas jums liepė tą darbą dirbti?

— Meisteris...

— O kur jis dabar yra? — įkyriai kamantinėjo prokuristas.

— Nežinau. Parodė darbą ir išėjo. Tur būt nuėjo į litografijos skyrių...

Aš pamelavau ir pamelavau sąmoningai. Meisteris tuo metu tikriausiai sėdėjo karštai prikūrentam savo kambary su apskritute bobike ir pasigardžiuodamas girkšnojo "mostą" (šviežias vaisių vynas). Prokuristą suklaidinau, kad jis neužsimanytų ieškoti meisterio. Aš žinojau, kad jis dėl savo silpnos širdies į penktą aukštą nesiriogins. Prokuristas piktai apžiūrėjo visus krosninės kampus, debtelėjo į mus savo atgrasiomis akimis ir ėjo durų link. Jau stovėdamas duryse pasakė:

— Kai pamatysite meisterį, praneškite jam, kad tuoj ateitų pas mane!

— Tikrai pasakysime...

Prokuristas išėjo. Mes girdėjom, kaip jis lipo aukštyn. Prokuristo mes nemėgom, nors ir nebijojom, kaip kiti tarnautojai. Tačiau, dėl visko, privengėme. Tik tada, kai virš mūsų galvų žingsniai visai nutilo, vėl grįžome ant pavožtų dėžių...

Aš atidariau krosnies duris ir supyliau keletą šupeių anglių. Pagrindį ap-

AŠ LAIKIAU PAMALDAS UŽ STALINĄ

(Atkelta iš 4-to pusl.)

švietė balzgana krosnies ugnies kviesa. Mes atrodėm lyg vaiduokliai tarp tų niūrių, laiko nujuodintų sienų. Uždarius krosnies duris, aplinką apgaubė prieblanda...

Kaaronas vėl pradėjo nutrauktą pasikalbėjimą:

— Vokiečių staigus žygis į Rusiją, kaip minėjau, bolševikų vadeivas iš karto buvo priglūšęs. Vokiečių smūgis buvo triuškinantis. Per keletą dienų jie užėmė Lietuvą ir pasiekė Minską. Dar po kelių dienų vokiečiai jau stovėjo prie Kijevo vartų. Krito ir Kijevas, o triuškinantis volas nepaprastu greičiu ritosi tolyn į Rytus ir artėjo prie mūsų... Tada prasidėjo begaliniai mitingai už "tarybinę pergalę". Mitingavom darbo partraukų metu, daugiausia po darbo, vakarais, iki vidurnakčio. Mitinguose į šipulius "malėm" vokiečius ir garbinom "draugą ir tėvą, genialųjį karo vadą" Josifą Visarionovičų Staliną. Visi vienu balsu mitinguose šaukėme už "didžiąją pergalę", o savo sielos gėlmėse slapčia troškome Raudonosios Pabaisos žlugimo, nes tik bolševikų žlugimas mus tegalėjo išlaisvinti iš tarybinės vergijos. Minių veiduose dviprasmiškus nusiėkimus komunistai jautė... Tada jie iki klaikumo išvystė "antitarybinio bei išdavikiško elemento" naikinimą. Šimtai bei tūkstančiai žmonių būdavo suimami ir dingdavo be jokių pėdsakų. Visi sovietų gyventojai, neišskiriant nei pačių komunistų, drebėjo dėl savo likimo. Žmonės naktį gulė į lovą nežinodami, ar ramiai sulauks ryto, rytą ejo į darbą su baime, ar vakare bergybė į namus! Komunistinė NKVD — žmonių naikinamoji mašina veikė smarkiai, sklandžiai, be klūčių... stachanovietiskiai...

— Kartą, grįžęs vėlai vakare iš mitingo, namie radau susinervinusią žmoną. Ji su baimės pilnomis akimis sutiko mane ir tylėdama padavė kokį tai popierį. Pažvelgiau į jį ir pajutau, kaip mane išmušė

šaltas prakaitas... Tai buvo įsakymas iš apygardos NKVD komisariato prisistatyti pas juos tokią tai dieną ir valandą... Su vietine NKVD įstaiga bei jos viršininkais aš jau buvau gerai "susipažinęs", nes ten buvau turėjęs vienokių ar kitokių "reikalų"... Į apygardos komisariatą buvau kviečiamas pirmą kartą. Kai šita "įstaigėlė" pradeda domėtis tavo asmeniu, o nuo jos "susidomėjimo" Sovietuose niekas nėra apsaugotas, reiškia truputį daugiau, negu "per nesusipratimą" pakliuti į kalėjimą. Iš apygardos NKVD komisariato kalėjimo netolimas kelias ir į išnykimą iš šios ašarų pakalnės... Labiausiai jaudinosi mano žmona. Ir buvo dėl ko jaudintis: Sovietų Sąjungoje šeimos tam tikrais atvejais yra stipriai atsakomybės saitos surištos prieš valstybę. Jeigu šeimos galva pateko į "liaudies priešių" ar "kontrrevoliucionierių" sąrašą ir dingo be pėdsakų, panašus likimas laukia ir jo šeimos narių — žmonos, vaikų, tėvų, brolių ir seserų — net iki trečios generacijos imtinai. "Kenksmingas medis" tenai kertamas ne nuo kelmo, bet raunamas su visomis šaknimis...

— Kas dabar bus? — klasė susirūpinusi žmona.

— Pažiūrėsim, sužinosim... Tik nesijaudink, gal būt nieko nebus... — raminau žmoną, nors jaučiau, kad mano raminimas, kuriuo pats netikėjau, jos irgi neįtikino.

Tą naktį užmigti jau nebegalėjau. Anksti rytą atsisveikins su šeima taip, tarytum išvykčiau į karą ar į nežinomą tolimą kelionę, išvažiuau į apygardos miestą, esantį per dvidešimt kilometrų nuo mano gyvenamosios vietos. Vaziavau traukiniu sunkių minčių slegiamas ir bandžiau sau išsiaiškinti, kuriuo reikalu esu "kviečiamas" į komisariatą, tačiau raminančio atsakymo surasti negalėjau... "Pasislėpti" — dingtelėjo galvon mintis, bet tokios bėprotystės turėjau kratytis visomis savo jėgomis, nes nuo NKVD budrių akių Sovietų Sąjungoje niekur nepasislėpsi, o į kitus kraštus išbėgti neįmanoma. Laikinai galbūt ir pasislėptum, bet už tavąsias "nuodėmes" skaudžiai atsakytų visa šeima. Tokia ten tvarka...

(Bus daugiau)

KONGRESO pareiškimas lietuvių visuomenei

Amerikos Lietuvių Kongresas, susirinkęs New York'e 1949 m. lapkričio 4-6 d.d., apsvairstė padėtį Lietuvoje ir su giliu liūdesiu konstatuoja, kad mūsų tautos kamienas senojų tėvynėje Lietuvoje dabar gyvena traagiškiausią mūsų tautos istorijoje laikotarpį.

Sovietų Rusija, pirmą susitarusi su hitlerine Vokietija, o paskui pasinaudodama Jungtinių Tautų koalicijos pergale, ne tik okupavo Lietuvą, panaikino jos nepriklausomybę ir įvedė joje aziatišką totalitarinį režimą, bet siekia fiziškai sunaikinti lietuvių tautą masinėmis žmonių deportacijomis į Rusijos gilumą prie prievartos darbų.

Rusijos politika Lietuvoje yra priešinga ir tarptautinei teisei ir civilizuoto pasaulio pripažintam morali. Prieš tą politiką mes reiškiamė mūsų griežčiausią protestą ir kviečiame visus lietuvius įsijungti mūsų tautos tragedijai, vieningai pasmerkti mūsų tautos pavergimą ir žudytąją — Sovietų Rusiją — ir vieningai stoti į kovą prieš ją. Mes reiškiamė mūsų širdingą padėką Amerikos vyriausybei už atsisakymą pripažinti Rusijos smurto politiką Lietuvoje ir kitose Baltijos šalyse, bet kartu pabrėžiame, kad pasyvus nepripažinimas Baltijos šalių įjungimo į Sovietų Rusiją nėra pajėgus sulaukyti budeliško Maskvos smurto prieš Baltijos šalių žmones.

Sovietų Rusija savo besotia ekspansijos politika šiandien yra mirtinai pavojinga ne tik silpnoms tautos jos pasieniuose, bet darosi vis labiau pavojinga ir mūsų naujai tėvynei Amerikai, kurios gynymai nuo priešų mes, Amerikos lietuviai, abejuose pasauliniuose karuose sudėjome gausią kraujo ir prakaito auką ir kurios saugumas mums visiems yra brangus. O Amerika negali būti saugi ir tikra dėl savo ateities, jei šimtas milijonų žmonių įvairių tautybių Europoje ir šimtai milijonų žmonių Azijoje bus palikti Rusijos pajungti, kurstomi prieš Ameriką ir verčiami įsikinkyti į rusišką karo mašiną žūtibūnėms imtynėms su Amerika.

Todėl mūsų kova už Lietuvos laisvę šiandien nėra izoliuota. Mes esame dalyviai vis labiau ryškėjančio didelės, pasaulio masto laisvės kovos prieš modernizaciją laikų vergiją — bolševizmą, kuris atstovauja istorijoje retai užtikamą juodąją reakciją ir nacionalistinį šovinizmą, pridengtą veidmainiškais šūkliais.

Mūsų kova už Lietuvos laisvę šiandien yra kova prieš priepaūdą ir vergiją, už demokratiją ir tautų bei asmenų laisvę. Tik pašalinus totalitarinę Maskvos tironiją Lietuvos, kaip ir kitų Rusijos pavergtų tautų, žmonės galės atgauti saugumą, gėrbūvį ir pagrindines pilietines laisves. Todėl ir mūsų neatlaidi kova už Lietuvos išlaisvinimą turi būti vedama bendrai su visais laisvę mylinčiais žmonėmis Amerikoje, ypač derinant ją su tais Amerikos piliečiais, kurių kilmės kraštai yra rusų pavergti, kviečiant juos dėtis į bendrą kovą.

Būdami visa širdimi prisirišę prie Amerikos pilietinių laisvių, kurias garantuoja mums šios šalies konstitucija, mes vieninamės pareiškime, kad kovojame už Lietuvos nepriklausomybę ne tam, kad Lietuvoje susikurtų diktatoriškas režimas, bet kad Lietuvos žmonės turėtų pagrindinę teisę patys tvarkyti savo gyvenimą ir laisvuose rinkimuose išsirinkti šalies valdžią.

Amerikos Lietuvių Kongresas kreipiasi į mūsų brolius lietuvius, suklaidintus Rusijos bo-

NAUJAKURIAI

Tremtinių gelbėjimas ir įkurdinimas

Pasikalbėjimas su žinomu Clevelando lietuvių veikėju, chemijos inžinierium Pijum J. Žiūriu

(Tęsinys iš pereinio nr.)

Keistas elgesys

Tęsdamas įdomų pasikalbėjimą P. Žiūrys pastebėjo, kad kairiai pasibaigus demokratijos gerai žinėjusios, "jog tremtiniai per eilę metų buvo nemažai kentę tiek nuo rudųjų nacių, tiek ir nuo raudonųjų bolševikų, tačiau jos tų kančių nesumažėjusios, o kai kur net prisidėjusios prie jų padidėjimo. Tremtinių perkeldinimą demokratijos galėjusios pradėti žymiai anksčiau, bet jos tą reikalą pradėjusios tvarkyti tik keliems metams pralinksus. Ir emigracijos reikale demokratijų poelgiai būvę labai nevykę: jos nusišalčiusios tremtinius griežtai persijoti, patikrinti jų sveikatą. Tikrinimo pasėkoj vieni tremtinių būvę priimti, o kiti atmesti, neveniant dėl šios priežasties išskirti net šeimos narius. Patsai tikrinimas, P. Žiūrio žodžiais, parėjęs nuo tikrintojų tipo ar geros valios. Tikrinimo proceso esą negalima kitaip pavadinti, kaip tremtinių statymu prie gėdos stulpo...

— O patsai įsileidimo aktas į JA Valstijos istorijos puslapiuose paliks kaip neapgalvotą ir neišmintingą reiškinį! — pareiškė pasipiktinęs P. Žiūrys.

— Ar išmintinga buvo reikauti iš žmonių, kad jie, norėdami keliauti už 3,000 mylių, iš anksto susirastų ten butą ir darbą? Didžiausia nesąmonė galima laikyti tuos Biliaus nuostatus, kuriuose nusakoma, kad tremtinys, imdamas darbą ir butą, "nepaimtų kito darbo ar buto" — kitaip sakant, jis turi susirasti darbą ir butą, kurių nėra.

Toksai "mielaširdingas sveikumas" pasaulio istorijoje dar nežinomas ir istorikų nebus kitai suprantamas, kaip pasityčiojimas iš tų nelaimingų žmonių, kurie šiuo metu neturi jokių priemonių apginti savo prigimtas žmoniškąsias teises!

Daug pašauktų, mažas atsiliepiantį...

— Susipažinus su nuomone apie tremtinių problemas sprendimo teigiamas bei neigiamas puses, būtų įdomu patirti, kokią vaidmenį suvaidino JAV lietuviai savo tautiečių — tremtinių gelbėjimo darbe, — paklausiau aš. — Įdomu būtų taip pat sužinoti, kiek šio krašto lietuvių minėtame darbe parodė moralinio bei materialinio aktyvumo ir bendrai, koksai yra jų įnašas Lietuvos išlaisvinimo procese?

Toksai mano klausimas P. Žiūriui nebuvo naujiena. Tie šėviškiškos propagandos ir kviečia juos nusigręžti nuo imperalistinės Sovietų Rusijos melų ir grobio politikos ir dėtis į bendrą lietuvių tautos kovą už laisvę.

Amerikos Lietuvių Kongresas, reikšdamas nepalaužiamą mūsų visų viltį į Lietuvos ateitį, su skaudžia širdimi siunčia užuojautą broliams, pasmerktiems mirti Rusijos vergų stočių ir kovojančią tautą rusų okupacijos jūne, sveikina iš tėviškos išbėkštus Mažosios Lietuvos lietuvius ir po visą pasaulį išsiblaškičius politinius emigrantus ir kviečia visus lietuvius, kur jie bebūtų, tikėti ir kovoti už laisvę.

Laisvė Laimė!

reikalai visada buvo artimi jo širdžiai, jis tals klausimais nuosirdžiai sielojosi ir šiuo atveju turi savo pastovias pažiūras. Atsakydamas į tuos klausimus, P. Žiūrys neslėpė tūlo kartėlio, kuris buvo gyvai jaučiamas tiek jo žodžiuose, tiek ir balso intonacijoje. Jis pasakė:

— Aš negalėčiau pasakyti, kad mūsų paliestuose reikaluose JAV lietuviai būtų parodę reikiamą nuoširdumą... Perdaug nenutolsiu nuo tiesos teigdamas, jog, iš šiam krašte gyvenančių apie 1,000,000 lietuvių kilmės gyventojų, prie lietuviškų organizacijų priklauso apie 100,000, šiek tiek dalyvauja mūsų veikime apie 10,000, šiek tiek aukoja lietuviškiems reikalams apie 2,000, o tikru nuoširdumu bei patriotiniu sąmoningumu veikia vos apie 500 žmonių!

Organizacijos, kurios darbuojasi tremtinių labui, neturėdamos užtikintai paramos iš savo tautiečių, didesnės veiklos nepajėgia išvystyti. Šiuo atveju dalinai kaltos ir tų organizacijų vadovybės, kurios dažnai veikia pašaliniais sumetimais, o į vadovaujančius postus stato žmones ne tam, kad jie našiai atstovautų tų organizacijų nustatytus uždavinius, bet kad jie jodintų ant savųjų politinių srovių arkliukų... Didžiausia kaltės dalis krinta ant galvų tų JAV lietuvių, kuriems trūksta didesnio nuoširdumo, jautresnio savo tėvų gimtojo krašto reikalų supratimo. Dauguma mūsų tautiečių pasidarė savi-meiliai — jie ieško sau tik gero gyvenimo bei patogumų, o visą tremtinių gelbėjimo ir Lietuvos vadavimo darbą palieka tai saulelei patriotų, kurie visada rėmė, remia ir rems kiekvieną lietuvišką ar visuomenišką darbą. Nutolę nuo lietuviško darbo žmonės, turėdami vietoj širdies kieta akmenį, niekada nepamano apie artimo šelpimą, o save laiko lietuviiais, jautriais žmonėmis ir krikščionimis...

Laisvės kaina brangi

— Ką reikia daryti, kad pagyvėtų tremtinių gelbėjimo bei šalpos darbas ir suaktyvėtų bendras viso pasaulio lietuvių reikalas — Lietuvos laisvinimas?

— Man regis, kad mums visiems užteks šių pėdų žemės, — atsakė šypsodamasis P. Žiūrys, o paskui kalbėjo toliau: — Mes visi turėtume gerai įsąmoninti, kad ne žodžiai, o darbai ir veiksmas reiškia viską. Aš manau, kad, jeigu pasaulis mažiau kalbėtų, o daugiau dirbtų, mažiau būtų ir visokių velniavų... Tas pats pasakytina ir apie JAV lietuvių veikėjus bei individus: kad jie mažiau kalbėtų apie ceremonijas ir apeigas, o daugiau dirbtų ir galvotų apie tremtinių gelbėjimą bei Lietuvos laivinimą! Jeigu nors pusė milijono šio krašto lietuvių per metus sudėtų po du dolerius, tada susidarytų milijonas dolerių, o turint tokią sumą pinigų jau būtų galima rimtai pakalbėti ir apie Lietuvos laisvę. Ir ne maldauti, ar laukti patikrinimo, kad ji bus išlaisvinta, bet reikalauti! Tiesiog neįtikėtina, kad tauta, neturėjusi laisvės kelis tūkstančius metų, tapo atplėšta nuo arabų ir išlaisvinta! O Lietuva, netekusi laisvės vos prieš dvidešimt metų, visose konferencijose sąmoningai nutyli! Žy-dai supylė vieną ketvirtį bili-

jono dolerių ir laimėjo laisvę. Ir mums reikėtų pasimokyti iš jų. Mums, lietuviams, reikia vienybės ir tautos laisvės reikaluose nuoširdaus pasiaukojimo. Ne vieno, bet visų aukų ir ne skatinkais aukoti, o dėti tiek dolerių, kiek reikės ir dėti dolerį prie dolerio tol, kol mūsų Tėvynės žaizda skaudės! Laisvės kaina brangi! Juk jau iš seno yra žinoma, kad "Tik tas vertas laisvės, kuris ryžtasi dėl jos net savo gyvybę aukoti!" Be didelių aukų neatgausim ir mes savo tėvynės laisvės.

Kaip patinka atvykėliai?

— Tamsta asmeniškai esate sudarę tremtiniams nemazai affidavitų ir darbo — buto garantijų, pagal kurias į JAV jau nemažai atvyko tremtiniai, kurie, kaip žinia, ilgėsi ar trumpesni laiką gyvena Tamstos namuose. Kokį įspūdį jie Tamstai daro? Ar jie nesudaro kokių sunkumų ar nemalonumų? Kokie bendrai Tamstos įspūdžiai apie buvusius tremtinius, eilę metų nešiojusių keistą "DP" vardą?

— Affidavitų ir garantijų išdaviau pusėtinai — atsakė P. Žiūrys. — Dauguma mano kvietinių jau ir atvyko. Kalbant apie garantijas aš turiu priminti, kad ne tik aš vienas tai esu padaręs. Amerikoje yra žmonių, kurių vardai turėtų būti visur žinomi ir gerbiami. Pirmoj vietoj statau Juozą Bačiūną, nes tas žmogus yra išdavęs daugiau affidavitų ir daugiau šeimų pargabėjęs, negu kas kitas visoje plačioje Amerikoje. Yra visa eilė vardų, kaip Simas iš Detroit, Trečiokas iš Newarko, St. Nasvyčiai iš Clevelando, Dambrauskas iš Detroito ir daug tiktų, kurių vardais galėčiau pripildyti visą lapą. Tokių pasiaukojusių mes randame ir tarp neseniai atvykusiųjų.

Tremtinius stebėjau iš pirmo susitikimo ir turiu jums pareikšti atvirai, kad tremtiniai man daro labai teigiamą įspūdį. Tai nebe tie tautiečiai, kurie į JAV atvyko prieš 40 metų, bet žmonės kultūringi, su plačiu išsilavinimu. Naujieji ateiviai visur ir visada pasiryžę bendradarbiauti, jie be didelių reikalavimų ir pretenzijų. Tremtiniai visada parodo didelį dėkingumą už tą mažą jiems suteiktą pagalbą. Aš jus užtikrinu, jog ne vienas tremtinys man nesudarė nei namie, nei darbovietėje, nei svetimam bute jokių nemalonumų. Jeigu aš turėčiau daugiau galimybių, aš sudaryčiau tūkstančius garantijų. Kurie jau dirba, tie jau susepjo gražiai užsirekomenduoti — darbdaviai net stebisi, kad jų nesugadino bei sunkūs išgyvenimai, nei pasibaisėtinos gyvenimo sąlygos.

Ypatingai man malonu pastebėti, kad bendrai lietuviai yra nuolaidūs, bet kai liečia jų asmeninę ar tautinę savigarbą, jie prieš nieką galvos nelenkia. Tai labai pagirtinas reiškinys. Kitas teigiamas reiškinys — tai jų noras išsismokslinti ir prisitaikyti prie šio krašto gyvenimo sąlygų. Aš neabejoju, kad mes greit išgirsim daug teigiamų atsiliepimų apie naujuosius JAV gyventojus. Ir tai bus šio krašto tūla kompensacija tiems, kurie jiems ištisė pagalbos ranka! — Šiais žodžiais P. Žiūrys baigė tą įdomų pasikalbėjimą.

Vytautas Brazdulis

Aš Tavo Bičiulė Knyga!

Pranešame gerb. Tautiečiams, kad nuo š.m. spalio 15 d. leidyklos PATRIA Generalinė atstovybė JAV pradėjo lietuviškos knygos, leidyklos leidinių, platinimo darbą šūkiu — "Aš tavo bičiulė knyga"

Grožinė literatūra.

1. Jurgis Jankus.....	Naktis ant morų	\$ 2.00
2. Stepas Zobarskas.....	Savame krašte	2.00
3. Vincas Ramonas.....	Kryžiai	2.00
4. L. R. Tremtyje Metraštis	Tremties metal	3.00
5. Stasys Santvaras.....	Laivai palaužtom būrėm	1.25
6. Antanas Škėma.....	Nuodėguliai ir kibirkštys	1.85
7. Petrė Orentaitė.....	Marti iš miesto	1.00
8. Balys Gražulis.....	Brydė rugiuose	2.00

Įvairūs leidiniai

1. Dr. J. Balys.....	Tautosakos skaitymai	\$ 2.00
2. Viktoras Gailius.....	Vokiškai - lietuviškas žodynas	3.00
3. Pranas Naujokaitis.....	Lietuvių literatūros istorija	2.00
4. Dr. A. Šapoka.....	Lietuvos istorija	3.00
5. Lietuvių kalba, jos raida ir susidarymas		0.50
6. Mūsų protėvių pažiūros ir mirtį ir sielą		0.30
7. Vik. Kamantauskas.....	Prancūzų kalbos vadovėlis	0.75
8. Vik. Kamantauskas.....	Ispanų kalbos vadovėlis	0.50
9. Lietuvos žemėlapis		0.50

Jaunimo literatūra.

1. Vytautas Tamulaitis.....	Sugrįžimas	\$ 1.00
2. Stasys Laučius.....	Po pilkais debesėliais	0.75
3. Jonas ir Adolfas Mekai.....	Knyga apie karalius ir žmones	0.50
4. Stepas Zobarskas.....	Brolių ieškotoja	1.00
5. Vyte Nemunėlis.....	Tėvų nameliai	0.75
6. Vyte Nemunėlis.....	Mažoji abecėlė	1.00
7. Stepas Zobarskas.....	Aušrelė (I dalis)	1.25
8. Stepas Zobarskas.....	Per šaltį ir vėją	0.30
9. Stepas Zobarskas.....	Ganyklų vaikai	1.00
10. Stepas Zobarskas.....	Riešutėlis sūnus	0.75

Knygos svetimomis kalbomis.

1. Stepas Zobarskas.....	Das Lied der Sensen	\$ 1.25
2. Prof. Dr. V. Jungfer.....	Litauischer Liederscheit	0.75
3. Prof. Dr. V. Jungfer.....	Litauen, Antlitz eines Volkes	2.00
4. Juozas Pašilaitis.....	Hearken Then Judge	0.25
5. Maurice Scherer.....	Petrus Kiaulėnas	2.00

Reikalaukite ir pinigų arba pašto Money orderį siųskite Leidyklai PATRIA, Stamford, Conn., 45 St. Johns Pl.

Generaliniai įgaliotiniai J.A.V.

Vyt. Mazoliauskas Jonas Rutkauskas

VISUOTINO AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO BANKIETAS 1949 metų lapkričio mėnesio 5 dieną.

Už kalbėtojų stalo sėdi, iš kairės į dešinę: dr. Pranas Padalskis, Kongreso pirm. Leonardas Šimutis, prelatas Balys Urba, Kongresmanas Daniel J. Flood, vakaro vedėjas Juozas B. Laučka, Lietuvos diplomatinės pirm. Stasys Lozoraitis, Lietuvos ministeris Povilas Zadeikis, Dr. Allen Welsh Dulles (New Yorko Gubernatorius Dewey atstovas), Kongreso sekr. Dr. Pijus Grigaitis, Bankieto Rengimo Komisijos pirm. Dr. Matas J. Vinikas, ir buv. VLIKo narys Kipras Bielinis.

MARGUMYNAI

Olandų dailininkui Charles Eyck buvo užsakytas paveikslas, kuriame turėjo būti įamžintos karalienės Julijanos vainikavimo iškilmės, įvykusios pereinamais metais. Už paveikslą buvo paskirta 3,000 guldenų.

Bet kai paveikslas buvo padarytas, kritikai jį išpeikė. Tada dailininkas paskelbė, kad jeigu kas padarys geresnį iškilmių paveikslą, tai jis ne tik atiduos tuos 3,000 guldenų, kurie buvo jam už paveikslą skirti, bet dar ir iš savo kišenės pridės 1,000.

Dabar dailininkai neriasi iš kailio, stengdamiesi pralenkti garsų dailininką ir laimėti 4,000 guldenų. Tarp kitų rungtynėse dalyvauja ir viena amerikietė dailininkė.

* *

Žvejai savo tinklais visokių "žuvių" pagauja, bet ties Anglijos krantais į vieną žvejų tinklą pateko tikrai ligi šiol dar nei vieno žvejo "nepagauta žuvis".

Žvejų laivelyje kilo nemažas sumišimas, kai jie pamatė, kad jų tinklas nebesiduoda traukiamas, kur reikia, o slenka į šalį. Jie niekaip negalėjo suprasti, kodėl. Bet neturį vandens paviršius išliko... pavandeninis laivas, įsipainiojęs į tinklą. Pasirodė, kad tai buvo vienas iš naujausių Anglijos pavandeninių laivų, kuris buvo išplaukęs į mokamąją kelionę ir, plaukdamas apie 90 pėdų gilumoje, pateko į tinklą.

Nei laivui, nei tinklui jokios žalos nepadarė. Tik reikėjo sugaišti laiko, kol tinklą nuo laivo nuraizgė.

* *

Vienas dviračių pardavėjas Kalifornijoje savo krautuvas langą papuošė gražiai supakuotomis ir dailiais kaspainiais perrištomis dviračių ratų padangomis.

Langas gražiai atrodė. Juo susižavėjo ir vienas mėgėjas iš svetimo turto gyventi. Naktį jis įsilaužė ir išvogė iš lango visą 20 padangų. Bet, kai atidengė dailius įpakavimus, vienoje rado jau visai sudėvėtą

senas dviračių padangas, visas vertas ne daugiau, kaip vieną dolerį... Gudrus krautuvininkas tikrųjų prekių į langą ne-
dėjo!

* *

Amerikiečiai ir iš seno anekdotu moka daryti biznį. Anekdotas buvo toks:

Eina ūkininkas per lauką ir mato du raitelius, sėdinčius ant arklų. Kai prisitartinio prie jų, tie kreipėsi į jį patarimo:

— Pasakyk, meldžiamasis, ką mums daryti? Sutarėm joti lenktynių, bet laimėtoju turi būti tas, kas prie tikslo nujos vėliau. Viskas atrodė gerai. Bet va dabar sėdim ant arklų jau porą valandų ir nejudam iš vietos... Kaip mums tas lenktynės įvykdyti?

Ukininkas nusišypsojo ir patarė, ką reikia daryti.

Tada raiteliai nujojo, kiek tik arkliai išneša...

Klausimas: Ką ūkininkas patarė?

Atsakymas: Persėsti kiekvienam ant svetimo arklio! Štai iš šito anekdotu dabar ir daro biznį. Rengia arklų lenktynes, kur pirmoji dovana skiriama to arklio savininkui, kuris atbėga paskutinis. Bet jokiai visi sėdi ant svetimų arklų. Tokios lenktynės, sako, turi didelį pasiekimą.

* *

Nors pirmas telefonas buvo įtaisytas 1877 metais, bet ant Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento rašomojo stalo telefonas pirmą kartą buvo pastatytas tik 1929 metais.

* *

Pirmoji vieša biblioteka (Public Library) Amerikoje buvo įsteigta 1833 metais, Peterborough, New Hampshire. O ilgą laiką buvusiam garsiausia-
me Amerikos kultūrinio gyvenimo centre, Richmond, Virginia, vieša biblioteka buvo įsteigta tik 1924 metais.

* *

Tibete, kur vyrauja savo rūšies budizmo religija, vienu-

lių ir dvasiškių yra apie 25% visų gyventojų. Jie visokiais, tikrai nepaprastais, būdais stengiasi laimėti naują įsikūnijimą. Daugelis iš jų gyvena užsidarę akmeninėse bazuose, kur nėra nei langų, nei nieko kita, kaip tik anga, per kurią jie gauna maistą. Jie pasilieka tokiuose bazuose daugelį metų, kai kurie net visą gyvenimą.

Vienas toks vienuolis išbuvo tokioje bazuose 69 metus. Kai jį iš ten pagaliau ištraukė, rado jį akla, visiškai išblykusi, susitraukusį beveik iki vaiko ūgio (gal neišaugusį). Tik ištrauktas iš tos akmeninės "dėžės" jis tuojau mirė.

* *

Garsus gydytojas chirurgas dr. J. Abernethy garsus dar ir tuo, kad labai nemėgsta daug kalbėti.

Kartą atėjo pas jį moteris ir parodė labai paraudusią ir patinusią ranką.

— Nudeginta? — klausia gydytojas.

— Sumušta.

— Kompresas.

Kitą dieną moteris ateina vėl.

— Geriau?

— Blogiau.

— Dar kompresą.

Po poros dienų vėl ateina.

— Geriau?

— Gerai. Kiek?

— Nieko. Tamsta esi išmin-

tingiausia moteris iš vių, kurias esu sutikęs.

* *

Lunatikai, kurie vaikšto miegodami, rodo, tą daro visai nesąmoningai. Bet kai pakyla eiti, visada rankas laiko ištisę į priekį ir saugosi, kad ant ko neužeitų. Visas kūnas esti kiek pasvyręs į priekį. Jeigu suklum-
pus ir griūva, niekad nenugrius aukštesnėms. Patirta, kad net persautas iš priekio, vistik griūva kniūpsčias. Kulka perveria, bet nenugali kūno pasvyrimo.

VIS DAR KREIVI BRUOŽAI...

(Atkelta iš 3-čio pusl.)

suomenei yra reikalingas ne rengėjų vardui, o pačiai parodai padėti, kad ji ištikrųjų virstų paroda, o ne mūsų menininkų kūrinių sandėliu!

Kurie laikraščiai suprato tą reikala, netylėjo. Kurie nesuprato savo laiku, suprato bent vėliau ir mažiau ar daugiau informuoja skaitytojus apie parodą. Tačiau nei vienas, išskyrus SANDARĄ, nebandė taip nevokusiai savo tyrėjimo teisinti...

* *

Kita "pasiteisinimo" dalis yra priekaištas parodos rengėjams, kad jie save, o ne "artistiškų kūrinių" garsinę, tai todėl paroda ir neradusi spaudoje prideramos vietos...

Irgi labai nerimtas pasiteisnimas.

Aš nepastebėjau, kad parodos rengėjai garsintų ką kita, kaip tik pačią parodą. Teisybė, jie pasakė, kas rengia, kad visuomenė nežinotų, kieno rankose tas reikalas yra ir kas imasi atsakomybės. Juk ir SANDARA ką nors rengdama negi nutyli, kad tai ji, o ne kas nors nežinomas rengia. Mano nuomone, parodos rengėjai kaip tik yra net per kuklūs ir per mažai pabrėžia savo įdėtą į tą darbą pastangas, atiduodami kreditą bendrai vi-

— LIETUVOS ŽEMELAPIS tuvos miesteliai. Kaina 50c —kur pažymėta visi Lie-

Ašarų saloj reikia Saliamono

Ellis Island, Hudson upės žio-
tyse, prie pat New Yorko, yra
įstaiga, kurioje laikinai laikomi
deportuojamieji, arba patikrinimo
tikslu sulaikyti imigrantai.

Ir vieniems ir kitiems atsidū-
rimas toje saloje yra nemalonus.
Nemaža ašarų ten išlieta. Todėl
ta sala daugelio ir vadinama
"Ašarų Sala". Šis salos vardas
Europoje net labiau žinomas,
negu tikrasis.

Šiuo metu ten yra sulaikytos
dvi moterys ir vienas berniukas
dėl tikrai nepaprastos priežas-
ties: abi tvirtina esančios to
vieno berniuko motinos.

Bet tik viena iš jų gali būti
tikra motina. Kadangi viena iš
jų važiuoja su tuo vaiku, kaip
su savo tikru sūnum, tai imigra-
cijos įstaigos dabar turi ištirti,
ar tas jos pareiškimas, kad tai
jos sūnus, yra tikras ar ne. Jei-
gu būtų netikras, tai ji dėl ne-
teisingų priešai patvirtintų
žinių pareiškimo negalėtų būti
įleista į Ameriką... Antroji,
pareiškusi, kad tai jos vaikas,
taip pat sulaikyta, ligi reikalaus
bus ištirtas.

Moteris, su kuria berniukas
atvyko, kaip jos sūnus, yra estė.
Kita moteris, kuri savinasi ber-
niuką — žydė. Jos plaukė vie-
name laive ir vienoje kabinoje.

Ta antroji, įsižiūrėjusi į vai-
ką, pradėjo tvirtinti, kad tai
jos sūnus, kurį vokiečiai 1943
metais iš jos atėmė ir nežinia

kur padėjo. Tada vaikas buvęs
dviejų metų. Jos įrodymai — vaikas
esąs "apipjaustytas" ir, be to, tam-
siaplaukis, tamsių akių, jos nuo-
mone, panašus į jos sūnų, ku-
rį vokiečiai mažą iš jos atėmė.

To vaiko tėvas esąs nužudy-
tas. Ji jau ištekėjusi už kito ir
turi kitą vaiką.

Estė taip pat atvyko be vaiko
tėvo: ji su vyru išsiskyrusi ir
jis likęs Vokietijoje. Ji pati tam-
siaplaukė. Jos vyras taip pat
esąs tamsiaplaukis, Sakosi, tu-
rinti šimtus įrodymų, kad vai-
kas jos. Apipjaustymo operaci-
ja nėra joks įrodymas, nes da-
bar moderniose gimdymo ligo-
ninėse daug kur ta operacija at-
liekama ne vien žydų vaikams.

Bet vaiko metrikų originalo
nei estė neturi: originalas esąs
pamestas ir vėliau buvęs suda-
rytas tik metrikų formalus pa-
kaitalas.

Kuo tas klausimas pasibaigs,
dar nežinia, bet atrodo, kad ir
Saliamonui dabar bylą išspres-
ti būtų sunkiau, nes tos mote-
rys aną istoriją jau girdėjo ir
dabar nei viena nesutiktų leisti
dalyti vaiką per pusę...

•LIETUVA TIRONŲ
PANIUOSE — teisy-
bės žodis apie tai, kas
atsitiko su Lietuva. 312
pusl. Kaina \$2.00

Katrie "geresni" -- naciai ar komunistai?

Atsakymo į šį klausimą dažnai klausiate pas tuos, kurie matė vienus ir kitus. Ir
susilaukiate įvairių atsakymų... Tad nežinote, kur gi tikroji teisybė...

GERIAUSIA — NUSPŖESKITE PATYS!

Apie komunistus — bolševikus jau daug esate girdėję ir skaitę. Apie nacius ma-
žiau. Tad paskaitykite

Balio Gaidžiūno

parašytą knygą —

PAKELIUI Į MIRTĮ

kurioje aprašomi jo paties pergyvenimai vokiečių kalėjimuose. Paskaite, tikrai patys
galėsite matyti, katrie "geresni"...

Tos knygos autorius

yra vienas iš Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto kūrėjų. Tas komitetas
buvo įkurtas Lietuvoje, 1943 metais, vokiečių okupacijos laikais. Dėl kovojimo už
Lietuvos išlaisvinimą iš svetimųjų vergijos, šios knygos autorius, kaip ir eilė kitų Vy-
riausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narių, nacių buvo suimtas, išvežtas į Vokie-
tiją ir jau TIKRAI BUVO PAKELIUI Į MIRTĮ, nuo kurios jį išgelbėjo tik Amerikos ka-
riūnė. Po to šios knygos autorius vėl stėjo į darbą Vyriausiame Lietuvos Iš-
laisvinimo Komitete ir tam paaukojo daugiau kaip ketverius metus.

Dabar netrukus šios knygos autorių matysime savo tarpe!

Jis atveža mums didžiulę filmą iš tremtinių gyvenimo, kurią pats pagamino ir, tikimės,
netrukus galės mums parodyti. Ta proga susipažinkime su juo arčiau, perskaitydami
jo pergyvenimų aprašymą nacių kalėjimuose. Ta knyga yra ne tik asmeninių per-
gyvenimų aprašymas, bet svarbus ir įdomus DOKUMENTAS apie vieną iš sunkiausių
mūsų tautos gyvenimo laikotarpių.

Norintieji įsigyti šią knygą, rašykite laišką šiuo adresu:

DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Laiške aiškiai įrašykite savo adresą ir pridėkite tik vieną dolerį — knygą tuojau
bus Jums pasiųsta paštu.

NAUJAUSI NAUJAKURIAI

Lapkričio 23 d. laivu "General McRay" į New Yorko uostą atvyksta šie lietuviai tremtiniai: Alminas Kazys, Kazys, Henrieta — E. Hartford, Conn.

Andrius Juozas — Maspeth, L.I.

Apanavičius Jurgis, Marija, Elvyra, Raimundas — Bayonne, N. J.

Banevičius Gražina, Edvardas — Castana, Iowa.

Barulis Albinas — Brockton, Mass.

Bernotas Justinas, Emilija — Philadelphia, Pa.

Bitneris Mėta — Baltimore, Md.

Buragaitė Ona — New Britain, Conn.

Bitautienė Juzė — Orange, Mass.

Didžbalienė Agnietė — Harrison, N. J.

Dimbelis Bronius, Jadvyga — Webster, N. Y.

Domeikaitė Stefaniya — Brooklyn, N. Y.

Elisonas Saulius, Gražina — Brooklyn, N. Y.

Endrijaitis Andrius, Ona, Herbertas — E. St. Louis, Ill.

Gedvila Sofija, Gabrielis — Chicago, Ind.

Genys Bronius, Emilija — Racine, Wis.

Girmius Vaclovas — Hyde Park, Mass.

Grigaitis Jonas, Monika — Brooklyn, N. Y.

Jagminas Romualda, Margarita, Romualdas — Auburn, Maine.

Januškevičius Antonija, Gražina, Liorretta — Sioux, Iowa.

Jasinevičius Juozas — Philad., Pa.

Jasinskienė Marija — New York, N.Y.

Inčys Vaclovas — Brooklyn, N.Y.

Kanavičius Juozas — Philad., Pa.

Kantakevičius Alfonsas, Martina — Bronx, N. Y.

Kleveckas Petras — Philad., Pa.

Klimkevičius Juozas — E. Norwalk, Conn.

Kristopavičius Adelė — Philad., Pa.

Lenortavičius Ona — Chicago, Ill.

Maželis Petras — Cleveland, Ohio.

Mazonas Kazys, Liucina, Kazys — Cleveland, Ohio.

Navickas Kazys, Valerija — E. Chicago, Ind.

Paovys Jonas — Plattsburg, N.Y.

Peschal Anna — Grand Rapids, Mich.

Radzevičius Jonas — Bloomfield Hill, Mich.

Razauskas Zigmas — Worcester, Mass.

Reinartas Julijonas — Detroit, Mich.

Ryzelis Juozas — Brooklyn, N.Y.

Salatka Viktoras, Anelė, Eugenija, Juozas — Buffalo, N. Y.

Savickas Martynas — Trenton, N.J.

Savokaitis Jurgis, Adelė, Zena, Aldona — Baltimore, Md.

Sukadelskas Vincas, Elena — Chicago, Ill.

Sitkauskas Juozas, Magdalena, Vytenis — Norwood, Mass.

Sragauskas Kazys — Coppertown, N. Y.

Starka Jonas, Veronika, Danutė — Philadelphia, Pa.

Starelis Kazys, Marija, Aušra, Algirdas — Otsego, Mich.

Stanevičius Valerija, Gerda, Natalija, Henrikas — Chicago, Ill.

Stanis Pranas, Eugenija — Chicago, Ill.

Tamulis Jonas — Chicago, Ill.

Taškus Petras — S. Boston, Mass.

Traska Aleksandras — Torrington, Conn.

Turenka Marija — Chicago, Ill.

Vaišvilaitė Elzbieta — Swift, Minn.

Vaisaitė Bronislava — Philad., Pa.

Viliušis Antanas, Sofija — Brooklyn, N. Y.

Žemaitis Juozas, Milda, Leonas, Milda — Indianapolis, Ind.

Žukauskas Izidorius, Ona, Aldona — Naugatuck, Conn.

Gudaitis Kristupas, Elzė, Aldona — Chicago, Ill.

S. m. lapkričio 21 d. laivu "Marine Jumper" iš Italijos į New Yorką atvyko šie lietuviai tremtiniai:

Asevičius Juozas — Waterbury, Conn.

Burdžius Bronius — Detroit, Mich.

Gineitis Kazys — Chicago, Ill.

Gaidis Petras — Brockton, Mass.

Janulevičius Teofilus, Albina, Petras — Hartford, Conn.

Kausaitė Kazimiera — Park Ridge, Ill.

Narsčius Kazys — Detroit, Mich.

Pukšrys Romanas — Kennebunkport, Ma.

Tallat-Kelpša Eduardas, Ernesta, Florian — Chicago, Ill.

Užsienis Bronius — Chicago, Ill.

Vaikys Petras — Philadelphia, Pa.

Gedvila Petras — Great Falls, Mont.

Geiščiūnas Francisus — Great Falls, Mont.

Slapšys Edvard — Chicago, Ill.

DIRVA — vienatinis Lietuvos laikraštis Ohio valstijoje Kaina metams tik \$3.00.

PAIEŠKOJIMAI

Jieškomieji ar apie juos žinantieji prašomi atsiliepti:

CONSULATE GENERAL OF LITHUANIA
41 West 82nd Street
New York 24, N. Y.

Adomaitis, iš Papilių km., Kruopių vl., šiaulių ap.

Bendikaitė Marjona, iš Šalpėnų k., Šveksnos vl., Tauragės ap.

Borusa, iš Keidų km., Akmenės vl., Mažeikių ap.

Bugnytė-Simonavičienė Pranciška, iš Akmenės, Mažeikių ap.

Burdulis Jurgis ir Petras, iš Budviečių km., Keturvalakių vl., Vilniaus ap.

Dauksienė, iš Alvitio, Vilkaviškio ap.

Gedeikis George

Gudaitis Juozas ir jo seserys Šukienė Elzbieta ir Simanavičienė Marcelė, kilę iš Antakalniškių km., Jurbarko vl., Raseinių ap.

Išganaitis Juozas, iš Sintautų vl., Šakių ap., Žaltynų km.

Jorjonas Antanas, iš Uzdvario km., Kvedarnos vl., Tauragės ap.

Količienė-Simkutė, iš Batakių vl., Tauragės ap.

Krampaitis — Krugis (Krunkevičienė) Marijona

Krugis (Krunkevičienė) Krampaitė Marijona

Krunkevičienė (Krugis) Krampaitė Marijona

Kuržinskienė Ieva ir vyras Povilas bei vaikai Aleksas, Aniceta, Bronė ir Elena, iš Tryškių vl., šiaulių ap.

Lukoševičiūtė Anusė, iš Rudgalvių km., Vėžvėžių par., Andrejavo vl., Kretingos ap.

Mačiūnaitis Jonas ir Vladas, kilę nuo Kedainių-Raseinių apylinkių.

Miknis Pranas, iš Sedos m., gyvena Elizabeth.

Peteraitis Adam ir Simon, iš Šilalės vl., Tauragės ap.

Poskus, keli broliai, iš Meiliškių km., Vosyliškių par., Kedainių ap.

Schermoksches August, gyvenęs Detroit, Mich.

Simanavičienė-Gudaitytė Marcelė ir jos sesuo Šukienė Elzbieta bei jų brolis Gudaitis Juozas, kilę iš Antakalniškių km., Jurbarko vl., Raseinių ap.

Šimkus Antanas, iš Nabulių km., Tryškių vl., šiaulių ap.

Šimkutė-Količienė, iš Batakių vl., Tauragės ap.

Simonavičienė — Bugnytė Pranciška, iš Akmenės, Mažeikių ap.

Šliūsis Juozas, iš Račalių km., Židikų vl., Mažeikių ap.

Statkevičius (Statkus) Antanas, iš Antakalniškių km., Jurbarko vl., gyvena Cicero.

Statkus (Statkevičius) Antanas, iš Antakalniškių km., Jurbarko vl., gyvena Cicero.

Sukienė — Gudaitytė Elzbieta ir jos sesuo Simanavičienė Marcelė bei jų brolis Gudaitis Juozas, kilę iš Antakalniškių km., Jurbarko vl., Raseinių ap.

Urbanavičius Antanas ir Juozas, iš Rumeikių km., Stakių par., Simkaičių vl., Raseinių ap.

UŽSISAKYKIT

LIETUVIŲ KALBOS VADOVA pas generalinį jo leidėjų įgaliotinį Amerikoje.

Dėkite į laišką \$2.50 čekį, ar "Money Order", parašykite labai aiškiai savo adresą ir siųskite laišką adresuodami taip:

Mr. J. Audėnas,
14 Townsend St.
Boston - Roxbury, Mass.

Dar ne vėlu, bet jau ir ne anksti

Clevelandiečiai gali užsisakyti ir DIRVOJE.

JEI KAM REIKIA

blankų darbo-buto garantijoms, ar paaiškinimų, kaip formalumus atlikti, kreipkitės šiuo adresu: ULRFA

105 Grand St.
Brooklyn 11, N. Y.

Ne tik naują, bet ir SENĄ ADRESĄ

būtinai reikia aiškiai parašyti, kada norite, kad DIRVA būtų siunčiama kitu adresu, negu ligi šiol. Apie adresą pakeitimą atsiųskite pranešimą bent

DVI SAVAITES IŠ ANKSTO!

MIRIMAI

MIRĘ IŠEIVIAI AMERIKOS LIETUVIAI

žinios apie mirusius Lietuvius šiame skyriuje talpinama dyka

MIRĘ 20,800 LIETUVIŲ

Nuo 1937 metų vasario mėn. metai jau 20,800 per tą laiką iki šios dienos DIRVOJE sužymėjusių lietuvių ateivių.

NORKUNAS Juozas, 53 metų mirė liepos 26 d., Brooklyn, N. Y. (Ukmergės ap.).

RUTKAUSKAS Pranas, 53 m. mirė liepos 30 d., Chicago, Ill. (Suvalkų red.).

JURONIS Mikas, 65 metų, mirė liepos 15 d., Springfield, Ill. (Suvalkų red.).

MACYS Antanas, 78 metų, mirė liepos 10 d., Madison, Ill. (šiaulių ap.).

RADZEVIČIENĖ Magdė, 80 m., mirė rugpjūčio 7 d., Glendale, Pa.

GOTAUTAS Jonas, 62 m., mirė liepos 31 d., Pt. Chester, N. Y.

STRECKIS Jonas V., 23 metų, mirė rugpjūčio 16 d., So. Boston, Mass.

KRIAUCIUNAS Pranas, 60 m., mirė rugpjūčio 15 d., So. Boston, Mass. (Krinčino val.).

ZALOGA Pranas, 46 m., mirė birželio 25 d., Buenos Aires, Argentinoj. (Vabalnykų par., žilių km.) Argentinoj išgyveno 21 metus.

BANEVIČIUS Mykolas, 50 metų, mirė birželio 14 d., Buenos Aires, Argentinoj. (Trakų ap., žiezmarų par., Varkalių km.) Argentinoj išgyveno 20 metų.

BALTUSKIENĖ Barbora, 80 m., mirė gegužės 28 d., Comodoro Rivadavia, Argentinoj.

KUBILIUNAS Pertas, 44 metų, mirė gegužės 24 d., Coronada, Argentinoj. (Pabiržės vl.) Argentinoj išgyveno 20 m.

PALIJONINĖ Katalina, 61 metų, mirė liepos 1 d., Buenos Aires, Argentinoj.

SUIPIS Antanas, seno amžiaus, mirė rugpjūčio 21 d., Chicago Ill., (Telšių ap., Mažeikių par., Girkalių kaimo), Amerikoje išgyveno 40 metų.

ANDRUSKIENĖ Domicelė, pusamžė, mirė rugpjūčio 25 d., Chicago, Ill. (Telšių par.) Amerikoje išgyveno 46 met.

POCIENĖ Eleonora (Šležaitė), seno amžiaus, mirė rugpjūčio 26 d., Chicago, Ill. (Papilės par.) Amerikoje išgyveno 42 metus.

RIMIENĖ Petronėlė (Stalilionaitė), pusamžė, mirė rugpjūčio 27 d., Chicago, Ill. (Panevėžio par.) Amerikoje išgyveno 44 metus.

BIKIENĖ Jadvyga (Jakubauskaitė), pusamžė, mirė rugpjūčio 22 d., Chicago, Ill. (Raseinių ap., Kaltinėnų par., Ukreniškių km.) Amerikoje išgyveno 37 metus.

SALUCKA Kazimieras, pusamžis, mirė rugpjūčio 24 d., Chicago, Ill. (Panevėžio par., Bliūdžių-Dūdonių km.) Amerikoje išgyveno 46 metus.

STUKONIS Vincentas, 36 m., mirė rugpjūčio 22 d., Chicago, Ill., kur buvo ir gimęs.

ANDRIULIS Povilas, 53 metų, mirė rugpjūčio 21 d., Waukegan, Ill.

MASILIONIS Salomėja, 75 m., mirė rugpjūčio 28 d., Chicago, Ill. (šiaulių ap., Klovainių par. Spilgių kaimo) Amerikoje išgyveno 45 metus.

ŠVILPA Antanas, 60 metų, mirė rugsėjo 2 d., Wauwatosa, Wis. (Panevėžio ap., Mežiškių par., Bauriškių km.) Amerikoje išgyveno 48 metus.

DAUGELIENĖ Antanina, 70 m., mirė rugpjūčio 11 d., Minersville, Pa.

PROČIUS Hipolitas, virš 60 m., mirė rugpjūčio 21 d., Chester, Pa.

CEKANAUŠKAS Antanas, 72 m., mirė rugpjūčio 21 d., Springfield, Ill. (Panevėžio ap., Stumbriskio valsč., Butie-

ny km.) Amerikoje išgyveno 54 metus.

KALASINSKAS Jonas, 68 metų, mirė rugpjūčio 18 d., Montreal, Canada.

RACKUS Pranas, 64 metų, mirė rugpjūčio 30 d., New York.

GUDONIENĖ Margaret, 63 m., mirė rugsėjo 5 d., Brooklyn, N. Y.

MILKAVIČIENĖ Mikalina, mirė rugsėjo 6 d., Maspeth, N. Y.

CIESTIENĖ Teklė, 56 m., mirė rugsėjo 6 d., Brooklyn, N.Y.

MARKSAITIS Juozapas, pusamžis, mirė rugpjūčio 31 d., Chicago, Ill. (Raseinių ap., Skirsnemunės miest.) Amerikoje išgyveno 40 metų.

BOKAS Pranas mirė rugpjūčio mėn., Hartford, Conn.

BAUKUS Antanas S. mirė rugpjūčio mėn., Manchester, Conn.

RISKIENĖ Marijona, seno amžiaus, mirė rugpjūčio 6 d., New Haven, Conn.

MYKOLAITIS Stanislovas 100 metų, mirė rugpjūčio mėn. Nevark, N. J.

MANISKAS Antanas mirė rugpjūčio 25 d., Luzerne, Pa.

ALANSKIS Jurgis mirė rugpjūčio 27 d., Inkerman, Pa.

KUPSTAS Juozas mirė rugpjūčio 27 d., Kingston, Pa.

NAVICKIENĖ Karolina mirė rugpjūčio m., Pittsburgh, Pa.

BUČIUS Steponas mirė rugpjū-

čio mėn., Pittsburgh, Pa.

SALAVĖJUS Rapolas, 90 metų, mirė rugpjūčio 26 d., So. Boston, Mass.

LIAUDANSKIENĖ Magdalena, 57 m., mirė rugpjūčio 26 d., So. Boston, Mass.

BARASEVIČIUS Jonas A., 31 m., mirė rugpjūčio 29 d., So. Boston, Mass.

BROGIENĖ Teresė M. mirė rugsėjo 5 d., Waterbury, Conn.

NEMURIENĖ Ona, virš 70 m., mirė rugsėjo 4 d., Baltimore, Md.

KENGRIYS Juozas, 60 metų, mirė rugpjūčio mėn., Dorchester, Mass.

ATKOČAITIS Viktoras, 44 m., mirė rugpjūčio 24 d., Worcester, Mass.

TISKUS Antanas, 65 metų, mirė rugsėjo mėn., Oakland, Calif.

JONELAITIS Jonas, mirė rugsėjo 2 d., Pittsburgh, Pa.

DRAUGELIENĖ Antanina, 69 metų, mirė rugpjūčio 10 d., Minersville, Pa. (Vilniaus r.)

MOREIKIENĖ Magdalena, 86 m., mirė rugpjūčio 7 d., Carnegie, Pa. (Suvalkų red., Alvitio par.) Amerikoje išgyv. 60 metų.

LAZAUSKIENĖ Josephine, 44 metų, mirė rugsėjo 6 d., Chicago, Ill. Gimus Kenosha, Wis.

ILIMINĖ Antanina (Juskaite) pusamžė, mirė rugsėjo 6 d., Chicago, Ill. (Raseinių ap., Ervilko par., Pikelių km.)

PETRULIS Boleslovas, 52 m., mirė rugsėjo 11 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Traupio par., Balalių km.) Amerikoje išgyveno 25 metus.

POCIENĖ Emilija, pusamžė, mirė rugsėjo 13 d., Chicago, Ill. (Tauragės ap.) Amerikoje išgyveno 30 metų.

PETKUNIS Petras, pusamžis, mirė rugsėjo 10 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Troškūnų par., Lidžių km.) Amerikoje išgyveno 36 metus.

JASNAUSKAS Mykolas, 77 m., mirė rugsėjo 15 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Naujamiščio par., Puorių km.) Amerikoje išgyveno 55 m.

GEDRIKAS Kazimieras, pusamžis, mirė rugsėjo 16 d., Chicago, Ill. (šiaulių ap., Pašvitinio par., Nočiūnų km.) Amerikoje išgyveno 45 metus.

TAMASAUSKAS Vincentas mirė rugsėjo 17 d., Chicago, Ill. (šiaulių ap.) Amerikoje išgyveno 35 metus.

MOLIS Jonas, pusamžis, mirė rugpjūčio 29 d., Chicago, Ill. (Telšių ap., Nevarėnų pr., Skaudučių par.) Amerikoje išgyveno 40 metų.

DARGIENĖ Uršulė (Rakauskaitė), seno amž., mirė rugpjūčio 28 d., Chicago, Ill. (šiaulių ap., Kruopių par.) Amerikoje išgyveno 45 metus.

SANDARGIENĖ Ona (Rutkauskaitė), seno amž., mirė rugpjūčio 28 d., Chicago, Ill. (Vilkaviškio ap., Pajevonio par., Budviečių km.) Amerikoje išgyveno 52 metus.

MARTINKIENĖ Marė (Truchinskaitė), 46 metų, mirė rugpjūčio 26 d., Chicago, Ill. (Panevėžio ap., Joniškėlio p.)

TREONIS Feliksas, 52 metų, mirė rugsėjo 18 d., Chicago, Ill. Gimęs Oglesby, Ill.

Mes Duodam ir Iškeičiam Eagle Stamps

Didžiausias Ohio Dovanų Centras

THE MAY CO's BASEMENT

Uyrai! Štai jums proga sutaupyti!
Pirkit dabar vasarinius

PUSDROBINIUS

MARŠKINIUS ir
KELNAITES

2 už \$1

Su menkais trūkumais ir
Pirmos Rūšies

Kelnaitės ... Pusdrobinės, dryžuotų raštų. Su segtukais iš priekio, elastiškais šonais, gerai laikosi. Dydžiai nuo 38 iki 44. Su menkais trūkumais.

Atletiniai marškiniai ... Sveikariai atsiūlėta medvilnė. Su menkais trūkumais, pirmos rūšies ir puikaus darbo, 85c laipsnio. Dydžiai nuo 36 iki 46.

Basement Men's Furnishings
Department

Džiaukis geru miegu po VIENA antklode!

Šiomis šaltomis naktimis naudokitės antklode, kuri daro tikrus stebuklus jūsų patogumui ir sveikatai — modernią ELEKTRINĘ antklodę.

Ar žinote, kad elektrinė antklodė automatiškai prisitaiko prie kambario temperatūros? Kad laiko per naktį jūsų pasirinktą temperatūrą? Kad laiko jus malonios šilumos, be reikalo drebėti?

Taip, VIENA elektrinė antklodė tą gali! Nereikia papildomų antklodžių. Sunkus apsiklojimas čia neklodu, jūsų poilsui.

Kiekvienas jūsų šeimos narys, neišskiriant senųjų, norės elektrinės antklodės. Nebepajausit nakties, neužėję į artimiausią krautuvę pasižūrėti elektrinės antklodės.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE
IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

KLAUSYKIT 'TEN O'CLOCK TUNES'

VISOS NAUJAUSIOS DAINOS — VISI ŽYMAUSI ŽVAIGŽDES
Penkias Dienas Savaitėje — Pirmadienį iki Penktadienio
Rytais nuo 10—WGAR ir WICA • Vakaraus nuo 10—WHK

Clevelande IR APYLINKĖSE

DR. V. KUDIRKOS MINĖJIMAS

Pirmoji dr. V. Kudirkos minėjimo dalis įvyko pačią sukaustuvių dieną, pereitą šeštadienį, Lietuvių Darželyje, prie dr. V. Kudirkos paminklo. Buvo susirinkę būrys Kudirkos draugijos narių ir kitų. Draugijos valdybos atstovas A. S. Praškevičius draugijos vardu padėjo prie paminklo vainiką. Trumpą kalbą pasakė laikraštlininkas Vyt. A. Brazulis. Trumpa ir kukli iškilinė baigta Tautos Himnu.

Platesnis minėjimas įvyks ateinančią sekmadienį, gruodžio 4 dieną, Lietuvių Salėje. Bus paskaita ir atitinkama meninė dalis. Pradžią numatoma 7 val. vak. Plačiau apie minėjimo programą bus pranešta ateinančios savaitės DIRVOJE.

MUSŲ ŠOKĖJAI BUFFALO GRAZIAI PASIRODĖ

Pereitą penktadienį mūsų tautinių šokių šokėjų grupė laimingai pasiekė Buffalo, N. Y., ir ten dalyvavo International Institute surengtame tautinių šokių festivalyje. Mūsų šokių pasirodymas publikoje sukėlė didžiausią entuziazmą ir nepasibaigiančius plojimus. Ypač buvo laimingi Buffalo lietuviai, kurių ten nedaug ir kurie ligi šiol dar neturėjo progos tame mieste pasididžiuoti tokiu lietuvių pasirodymu. Tad jie labai nuosirdžiai clevelandiečius šokėjų globojo ir vaišingai priėmė.

Festivalyje pasirodė daugelio tautų šokėjai. Buvo ir kitų gerų pasirodymų, tačiau malonu pažymėti, kad lietuvių pasirodymas neabejotinai visoje publikoje sukėlė daugiausiai pasitenkinimo.

RKO Keith's 105th

Lapkričio 23-26 d.d. "Ichabod & Mr. Toad"
Lapkričio 27-29 d.d. "Under Capricorn" su Ingrid Bergman ir Joseph Cotton.

KULTūros FONDO RENGIAMOS PASKAITOS

Primename, kad nuo šio penktadienio Kultūros Fondo skyrius Clevelande pradeda paskaitų eilę. Paskaitos bus skaitomos Nerwood Library salėje, 6401 Superior Ave., 7 val. vak., tuo tarpu kiekvieną penktadienį. Įėjimas nemokamas.

Šį penktadienį bus P. J. Žiūrio paskaita "Gyvenamojo meto klausimai".

Gruodžio 2 dieną bus A. Dambušio paskaita "Rezistencinė lietuvių kova su okupantais".

Gruodžio 9 d. — J. Daugėlos, "Laisvės idėja demokratiniame santvarkoje".

Tolimesnis paskaitų tvarkaraštis bus paskelbtas vėliau.

BALFo 86-tas SKYRIUS VEIKIA

Clevelando BALFo 86-tas skyrius lapkričio mėn. pradžioje nutarė kreiptis į vietos lietuvių visuomenę auku lietuviams, esantiems Vokietijos džiovininkų sanatorijoje.

Lietuvos Raudonojo Kryžiaus atstovai švenčių proga lanko mūsų tautiečius ligoninėse bei sanatorijose, todėl šio BALFo skyriaus valdyba paprašė, kad Kalėdų šventėms ligoniams įteiktų pasiūstas dovanas ir perduotų jiems sveikinimus bei linkėjimus nuo Clevelando lietuvių.

Iki šiol išsiųsta 162 svarai įvairių maisto produktų.

Aukojusiųjų sąrašas bus paskelbtas kitą savaitę.

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA

Lietuvos kariuomenės metinei šventei paminėti lietuviškas kariškas dainas dainuos vyrų nonetas (9 vyrai) ir bus perduodamos iš plokštelės iškilmės prie Nežinomojo Kareivio kapo, Kaune, Karo Muziejaus sodelyje. Numatoma, kad trumpą kalbą pasakys vienas iš Lietuvos Nepriklausomybės Karo dalyvių.

KLAIDINGA INFORMACIJA APIE DIDĮJį KONCERTĄ

DRAUGE iš Clevelando rašoma, kad gruodžio 18 dieną čia esąs rengiamas Ciurlionies Ansamblio koncertas, kuriame tarp ko kita dalyvausią ir solistai Stasys Baranauskas, Juzė Kristolaitė, Birutė Smetonienė.

Iš tikrųjų tą koncertą rengia ne Ciurlionies Ansamblis, bet Clevelando Lietuvių Radijo Vanda. Ciurlionies Ansamblis tikrai rengiasi koncertams, bet pirmieji jo pasirodymai numatomi tik po Naujų Metų.

Šiame, gruodžio 18 dienos, koncerte, kuris įvyks Public Auditorium koncertinėje salėje (Little Theatre), dalyvaus dainininkai Stasys Baranauskas ir Juzė Kristolaitė, pianistai — prof. Vl. Jakubėnas ir B. Smetonienė. Tai yra tokios jėgos, kurių pasirodymas yra vertas mūsų didžiojo koncerto vardo.

Girdėti, kad susidomėjimas koncertu vis auga ir bilietai iš anksto skubiai perkami. Jų galima gauti pas platintojus, taip pat ir DIRVOS redakcijoje. Patariame įsigyti iš anksto, nes, nors salė koncertui paimta ir gana didelė, bet ne tiek didelė, kad būtų galima rizikuoti likti be bilieto iki koncerto pradžios. Šis koncertas bus tikrai vienas iš žymiųjų Clevelando lietuvių menininių įvykių, tad būti jo dalyvių tarpe verta ir jdomu.

RETAS SUSIEJIMAS

Pereitą sekmadienį DIRVOS redakcijoje svečių tarpe vienu metu buvo net trys Lietuvos kariuomenės generolai: gen. P. Plechavičius, gen. Tallat-Kelpša ir gen. Vl. Nagius. Drauge buvo ir pulkininkas Ignas Musteikis. Visi jie šiuo metu gyvena Clevelande.

PASISKUBINKIT SU KALĖDINIAMS SIUNTIAMIS IR SVEIKINIMAIS

Clevelando pašto viršininkas Guy R. Lucas primena visiems, kad reikia pasiskubinti su kalėdiniais siuntiniais ir sveikinimais. Į tolmesnes USA vietas siuntinius reikia išsiųsti ne vėliau kaip gruodžio 5 dieną, į artimesnes vietas — iki gruodžio 10 dienos. Kalėdiniai sveikinimai turi būti išsiųsti iki gruodžio 15 dienos į kitus miestus ir bent savaitę prieš Kalėdas į patį Clevelandą.

Vėliau išsiųsti siuntiniai ir sveikinimai gali būti neįteikti prieš Kalėdas.

Primenama, kad spausdinti ir neužlipinti sveikinimai dabar turi būti apmokėti 2 c. pašto ženklu, o ne 1½.

Patariama jau dabar iš anksto nusipirkti pašto ženklų, nes vėliau teks ilgai stovėti prie langelių.

MIRIMAI

PETRAS MISEVIČIUS, 35 m., 6831 Bayliss Ave., mirė lapkričio 22 d. Laidojimas šeštadienį, lapkričio 26 d., 10:30 v. l. iš šv. Jurgio bažnyčios į Kalvarijos kapines. Liko tėvai Kazimieras ir Elzbieta, sesuo Adelė ir brolis James.

LIETUVIŲ KALBOS VADOVĄ patogiausia užsisakyti, siunčiant \$2.50 šiuo adresu:

Mr. J. Audėnas
14 Townsend Street
Boston-Roxbury, Mass.

SLA 136-tos KUOPOS SUSIRINKIMAS

Kitą sekmadienį, gruodžio 4 d., 11 val. dieną (iki 2 val.) Lietuvių Salėje šaukiamas SLA 136 kuopos susirinkimas, į kurį kviečiami susipažinti su SLA veikimu bei apsidraudimo tvarka ir visi naujakuriai. Šios kuopos pirmininkas yra J. Aleksa, sekretorius D. Krakauskas, kasininkė Adelė Rastenytė, finansų sekretorius ir organizatorius St. Čerauka.

SUSILAUKĖ IPEDINIO

Seni clevelandiečiai ir naujakurių bičiuliai Juozefina ir Povilas Šukiai šiomis dienomis susilaukė antro sūnaus.

JONAS G. POLTER

Lietuvis

Namų Maliavotojas

Popieriutojas

Apkainavimas ar patarimas reikale jūsų namo pagražinimo suteikiama nemokamai.

495 East 123rd St.

Telefonas: POTomac 6899

'KAUNAS'

Batų taisymo dirbtuvė

1463 Addison Rd.
(Wade Park kampas)

Savininkas
Kazys Ivanauskas,
lietuvis — naujakuris

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba rąkandai tampa sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkainavimo, ko visada reikalauja apdraudus kompanijos pirm, negu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609-12 Society for Saving Bld.
Telef.: MAin 1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Nori pagražinti savo namus? Šauk—

K. ŠTAUPAS

Namų Dekoravimas
musų specialybė.

Kambarių Popieravimas
Namų Maliavojimas

16908 Endora Road
Telefonas:
KENmore 8794.
Cleveland, Ohio

Why
Pay More?

CLEVELAND TRUST
PERSONAL LOANS
ARE LOW-COST
EASY TO ARRANGE

The
Cleveland
Trust Company
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

LOU HERZOG & ASSOCIATES

REAL ESTATE — GENERAL INSURANCE

620 East 200th Street

Phone KE 3970

Euclid 19, Ohio

SCHMIDT BROS. SAND & SUPPLY COMPANY

★ ★ ★

McCracken and Pennsylvania R. R.

DI 3324

Iš kur Clevelandas gavo savo vardą (18 p. 2 skilt.)

Clevelandas yra pavadintas brig.generolo Cleavelando vardu. Moses Cleaveland (1754-1806), žinomas ne tik kaip karys, bet ir kaip teisininkas, buvo vienas iš keliasdešimties steigėjų bei direktorių tuometinės Connecticut žemės Bendrovės. Šioji bendrovė nupirko Connecticut priklausantį 3,200,000 akrų žemės plotą — Ohio Vakarinį Rezervatą ir pasiuntė gen. Cleavelandą su 22 palydovais apžiūrėti įsigytąją nuosavybę.

Inspekcinei Misijai prižiūrint, buvo pradėta statyba. Ežero pakrantę ir Cuyahoga upės žiotis galima vadinti šiandieninio didmiesčio užuomazga.

Šioji vieta, generolui pagerbti, buvo pavadinta Cleavelandu. Pats generolas dar tais pačiais metais išvyko į Naująją Angliją ir daugiau niekad į Clevelandą nesugrįžo.

Generolas buvo tamsiaodis ir Ohio indėnai tvirtino jį esantį indėnų kilmės. Kiek tame jų tvirtinime buvo tiesos, sunku pasakyti, tačiau yra žinoma, kad generolo artimiausio draugo vadino jį indėniškuoju "Paqua" vardu.

Clevelandas didėjo, plėtėsi ir greitai tapo svarbiausiu prekybos ir politikos centru visame Vakarų Rezervate. 1815 metais dar kaimas, per 20 metų išsiplėtė į miestą, turintį ir pirmąjį laikraštį "Cleveland Gazette and Commercial Register".

Kodėl gi dabar Clevelando vardas rašomas be "a" pirmame skiemenyje? Viena legenda sako, kad laikraštis buvo mažo formato ir raidžių rinkėjas, norėdamas sutrumpinti pavadinimą, praleido vieną raidę... Nuo to laiko visi ir pripratę šį miestą vadinti Clevelandu.

J. Navickaitė

Lankytės savo Klube!

Amerikos Lietuvių Piliėčių Klube penktadienio vakarais gausite skanių bulvinių blynų, šviežios žuvies, prie to visokių išsigėrimų. Klubo nariai prašomi dažniau prisiminti apie savo Klubą.

LIETUVIŲ SALĖ

Išnuomojama koncertams, šokiams, vestuvėms ir kitokiems renginiams. Iš anksto kreipkitės pas A. Šimkūną, Lietuvių Klube, 6835 Superior Ave.

KAS platina Dirvą — tas platina apšvietą.

P J KERSIS

609-12 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAin 1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudus-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

1949 MONCRIEF

Jūsų Naujas Namas NERA Moderniškas be Sildymo Įrengimas ANGLIMS-GASUI-ALIEJUI

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

Cleveland, Ohio

Taupymas yra kelias į laimę

Taupykite šiandien — turėsite rytoj ar vėliau, reikalui atėjus.

Taupykite Lietuvių Banke, čia suma auga drauge su nuosimčiais.

Taupymas Lietuvių Banke yra apsaugotas USA valdžios užtikrinimu per Federal Insurance Corp.

Taupykite šiandien, o neturėsite rūpesčio ateity.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave.

HE. 2498

I. J. SAMAS - JEWELER

Persikėlė į naują didesnę ir gražesnę krautuvę

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Dabar jau turime didesnę rinkinį Deimantų, Žiedų, Laikrodėlių ir visokių graždaikčių, už nuipintą kainą.

Pilnai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

LASNIK CAFE

Puiki, Moderniškai Įrengta Lietuviška Užėiga
6824 SUPERIOR AVE.

(Šalia Dirvos Redakcijos)

Užkvičiame Lietuvius iš kitų miestų sustoti pas mus.
Kastantas ir Ona Lesnikauskai — Savininkai

Darom naujas

AUTO BATTERIES

Tiesiog iš Lietuvių dirbtuvės
Pigiau negu kitur
TAISO IR SENAS BATTERIES

Antanas Kirkilas ir Sunus
1019 Woodland Ave. Cleveland
Namų adresas: 7204 Donald Ave.

Telefonai:
EN 3844
MA 3359

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Lietuviška laidojimo įstaiga

Valdžios pripažinti laidojimo direktoriai:

Della E. Jakubs
William J. Jakubs

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo
6621 Edna Avenue ENdicott 1763

Wilkelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidojimų direktorė
Aldona Wilkeli - Wirby

Pilnas laidojimų patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 9292

"Trys Karaliai" — Gasparas, Melchioras ir Baltazaras, kurių roles vaidina F. Kuncaitis, J. Garnis ir P. Makarskas, gruodžio 11 dieną, sekmadienį, Lietuvių Salėje, Miko Petrausko operetėje "ŠVENTOJI NAKTIS". Operetėje dalyvauja 36 asmenys, vaidina šias roles: Eroda — žydų karalių, Cigalą — Erodo adjutantą, angelą, tris karalius, vėliną, seną piemenį, Lukošį — jauniausią piemenį, giltinę, kareivius, piemenis, angelų chorą, Juozapą ir Mariją su Kūdikiu... Šią operetę rengia lietuvių Naujosios Parapijos bažnytinis choras. Vadovauja vargonininkė Regina Brazaitienė. Pelnas skiriamas naujos lietuvių bažnyčios varpams įgyti.